RAGIP PAŞA
985
1146

شرح ترکی على القصيدة المضرية
فى الصلوة على خير البرية
لعصام الدين

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAGIP PAŞA KİTAPLIĞI
MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 985

RAGIP P.
Ka. N.
1135

١١٤٦
14

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمدك يا من صلّى فى نظم القرآن على انسان الانسان
المختار المخصص الممتاز من بنى مضر وعدنان • الهادى
المرشد للعباد • والدالّهم على الطريق السداد • وعلى شيعته
وصحبه الذين قد نشروا مطوى دين الاسلام • وبينوا
بالاجتهاد فرائض الله والاحكام • وسنن نبينا
عليه افضل الصلاة والسلام • وهاجروا معه الى دار
وله آووا وقد نصروا الى يوم القيام • وبعد فيقول الفقير
الى ربه القوى المتين • مصطفى الشهير بعصام الدين عصمه الله
تعالى مع اولاده عن الاكدار فى كل آن وحين • ان القصيدة
المعروفة بالمضرية فى الصلوة على خير البرية • نظمها
امام الشعراء وشاعر ائمة العلماء • العالم العامل والفاضل
الكامل • الشيخ محمد شرف الدين البوصيرى تغمده الله بغفرانه
واسكنه بحبوحة جنانه • متكفلة لحصر ثواب جملة الصلوات

متضمنة مضمون انواع التسليمات • على افضل المخلوقات •
وسيد سادات الكائنات • مشكلة الصيغ معضلة المبانى
متباينة المرادات متفاوتة المعانى • لا جرم اردت ان اكتب
عليها شرحا لحل الفاظها ومبانيها • وكشف اعرابها •
ومزاياها ومعانيها • فاتخذت مأخذا لحصول هذا الخطب
العظيم • والامر الجسيم • الشروح الموضوعة على هذه القصيدة
لشيخ شيخنا العلامة عبد الغنى النابلسى ولشيخنا الفاضل
محمد الحريف بمفتى الخادمى وللفاضل البغدادى • وللشيخ
عمر البندرى • فالتقطت درر العبارات من هذه الحياض
واخذت غرر الاشارات من تلك الغياض • ما صرفت
الا من كيس اصحابها وما بذلت الا من جيب اربابها • فجاء
بحمد الله سبحانه وتعالى شرحا عربيا بديعا • وبيانا عجيبا
ثم انى ترجمته ونظمته بسلك تركى لطيف • وتعبير منيف
وتقرير شريف • مع غاية الانسجام • ونهاية الانتظام
خاليا عن الاصطلاحات الباردة • والالفاظ الشاردة •
فكتبت اولا لغة ابياتها متعرضا ببعض مباحثها • وثانيا
اعرابها • وثالثا معانيها ومزاياها • ليسهل الاخذ عنه
على الطالبين • ويشمل النفع به على الراغبين • سميته
اللمعة البدرية • على القصيدة المضرية • فالمرجو من اهل الكمال

والفضلا ومن ارباب الحال والكرما ان يسبلوا الغطا
على ما فيه من الخطا اذ القلم قد يسهو وقد يطغى والكريم
يسمح ويصلح واللئيم يفصح ويفضح والله الهادي بسبيل
الرشاد وهو المسئول لنيل العصمة والمعصومية والكاملية
والسداد معلوم بيوريله كه قبل ولوج المقصوده طالبنك
منتظر ومرصودي اولان بش عدد اشياء جمه وفوائد
مهمه در بروجه ايجاز ذكر وبيان وكشف اعيان اولندي
برى نسب ناظم قدس سره وولادت وارتحالي وبو قصيده نك
مترجمه اتصاليدر وبرى بو قصيده نك سبب نظمي وبعض
فوائديدر وبرى صلاة نك فضائليدر وبرى احكاميدر وبرى
مواردیدر اما نسب ناظم قدس سره شرف الدين ابو عبد الله
محمد بن سعيد بن حماد بن محسن بن عبد الله بن صنهاج
ابن هلال الصنهاجي بوصيريدر ولادتلري التوز سكز
سنه سنك شوالنك اولى تلاثا كونيدر دار بقايه
ارتحاللري التوز يتمش التي تاريخنده در تفصيلي بانت سعاد
وزني اوزره قصيده سنه شرحنده مسطوردر وبو قصيده نك
مترجمه اتصالي علوم عقليه ونقليه ده شيخم علامه
عالم ابو الصفا الشيخ ابراهيم بن الشيخ مصطفى الحلبي قدس سره
حضرتلرندن اخذ ايدوب انلر دخي شيخ عبد الغني نابلسي دن

انلر

انلر والد ماجدلري الشيخ اسمعيل نابلسي حنفي دن انلر الشيخ
العلامه عمر قاريدن انلر بدر غزي دن انلر امام سيوطي دن
انلر شمني دن انلر عز الدين بن جماعه دن انلر ناظم قصيده
مزبوره شرف الدين بوصيري قدس سره دن اخذ ايلديلر
اما بو قصيده نك نظمنه سبب ناظم قدس سره دن نقل
اولنور كه بر كيجه كمال اضطرابدن سينه م تنك وسينه
عدم اطلاعمدن دنيا باشمه ضنك اولمغين قالقوب
ابدست الدم ونماز قيلدم بينه اول حالت بندن دور
اولمغله در عقب انشراح درون ايچون خانه مدن بيرون
اولوب درياكنارينه كتدم بينه اول هم وقلق بندن زائل
وبرجاي سلوته واصل اولمديغمدن جناب فالق
الاصطباح غم ايله شحون اولان قلب محزونمه رسول كبريا
عليه افضل الصلوات والتحايا يه صلواتدن بر قصيده نك
نظم وانشاسي ايتمك ايقاع والهام بيوروب ارتجالا بو قصيده نك
نظم بليغ وانشاء رفيع اوزره اتمام ايدوب لكن بوندن
زياده قصيده لاميه نظمنه شروع صددنده ايكن خلقتي
حسنا ثيابي رعنا زمين واسماني نور ايله مملو اولان روحي
درياده ناز ايله رفتار وخرامان ايدرك بر ذات
نبوت سمات اقبال وسلام ويردي بندخي هزار اداب ايله

رد سلام ایدوب کیم اولدیغنی سؤال ایتدم اول ذات
ستوده صفات یا هذا اقتصر علی ما نظمته من الصلوة
فوحق من ارسلنی بالحق بشیرا ونذیرا لقد اعییت ملائکة
السموات والارضین والعرش والکرسی عن حصر ثواب
هذه الصلوة واضمن لمن صلی علی بهذه الصلوة عقب کل
صلوة مفروضة رفیقی فی الفردوس الاعلی بیوروب
کلدیکی محله ناز ایله خرام بیوردیلر رسول اکرم مکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم ایمش بیلدم وصلوات وسلامه بشلیوب
الصلوة والسلام علیک یا رسول الله الصلوة والسلام
علیک یا حبیب الله دیدرک چشمدن نهان وعینمدن پنهان
اولدی درحال قلبم فرح وسرور وبهجت وحبور ایله طولوب
منزلمه عودت ایتدم بن اول حبیب ایله الفت ونهایت
انسیت ایتدم وبو قصیده نک فوائدندن بعض
افاضل صالحین برکسنه دن نقل ایدرکه محموم اوزرینه
قرائت اولنور تکرار قرائتیله حما اندن زائل اولور علامه
نابلسی شرحنده دیدیکه بنده واقع اولمشدر رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلمه مطلقا تکرار صلوات وقت حما
وغیریده انسانه غالب اولان عطشی ازاله ایدر وبن
تجربه ایدوب بعض خوانمه افاده ایتدم طریق حاجله

صو

صو بولنما دیغی وقتده تکرار صلوات ایله عطشلرینی
کیدردیلر لکن کندو ایله رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلمه صلوات ایتدیکی تلاع الصلاتده ذکر الله واولمیه
زیرا حاردر وعطشی ازاله ایدن صیغهٔ صلوات بونک کبی اوله
الصلوة والسلام علی سیدنا محمد خیر الانام الصلوة والسلام
علی سیدنا محمد المبعوث الینا بالحق المبین الصلوة والسلام
علی سیدنا محمد النبی الامی الامین افضل الصلوات واشرف
التسلیمات علی النبی الصادق الرسول المؤید باسرار الحقائق
ومجرد لفظة اللهم ذکری الم بردی دفع ایچون تجربه
ایتدک زیرا حاردر ذاکره حرارتی جلب ایدر اما فضائلی
استغفار ایله الحاجی متجاوزدر صلوات مغفرت طلبنه
مؤکلین اولان ملکلرک دعاسنه سببدر که الله تعالی
وملائکه سی ایکیسنه ده آمین ایله مجیبدر ومصلی ایله
سماوات اولان حجاب خرق اولنوب دعا مستجاب اولور
وصلوات ایله دعا مقبول اولور وآنسز مردود اولور
وفقری کیدر ومجالسه زینتدر وقیامتده نوردر ومجلسده
اولنان کفارتیدر اهل مجلسدن برینک اتیانیله الله تعالی
جمیع اهل مجلسی رحمت اخرویه ودنیویه ایله رحمت ایدر
ایچلرنده خطأ عظیم صاحبی اولورسه ده وصراط اوزرنده

نوردر وصراط اوزرنده دار السلامه قائددر
وشفاعت ایدیجیدر نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم
دخی قائلنه شاهد ویوم قیامتده شافعدر ومنامده
رؤیتنه سببدر وتکثیر یله نبی محترم صلی الله تعالی علیه
وسلمك حوضندن ایچو والله تعالی یه مقربدر ومکثری
ناسك اولاسی ویوم قیامتده نبی محترم صلی الله تعالی
علیه وسلمه اقربیدر وصلوات مکتوباتك اخرلرنده
صلوات ایدن اسرار وحقایق مکنوناته واقف اولور وتکثیری
علامت اهل سنتدر وبرکره صلوات ایدنه الله تعالی
اون صلوات ایدر وبرکره صلوات ایدنه اون حسنه یازیلور
واون سیئه محو اولور واون درجاتی رفع اولور وبرکره صلوات
ایدنه الله تعالی وملائکه سی یتمش کره صلوات ایدر واهر کون
یوز کره صلوات ایدنه الله تعالی بیك کره بیك حسنه یازوب بیك
بیك سیئه سنی محو ایدوب یوز صدقه مقبوله یازر وتکثیری
ذنوبنه مغفرت وکفارتدر وصلواتی جمیع دعاسنده
قیلانه دنیا واخرتده کفایت ایدوب ملائکه کرام الی یوم القیام
اکا مغفرت طلب ایدوب صلوات ایدرلر وحاجات
دینیه ودنیویه سنی قضایه سببدر وطاعونی دفعه
سببدر اکر اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد صلاة تعصمنا

بها من الاهوال وتطهرنا بها من جمیع السیئات دیرسه
اکا نجات حاصله دردنیوی واخروی عذابدن نجات وامانه
واهوال قیامتدن نجاته سببدر واکر بیك کره صلوات ایدرسه
نازله یی دفعه ومأموله نیله ومراده بلوغه سببدر
وقبل الموت جنتده مقعدینی رؤیته ویوم فترتده جنت
ایله تبشیره ونفاقدن تطهیر قلبه ومحبت ناسه والله تعالی
عینینی میانده ناردن برائتی کتابته ویوم قیامتده
شهدا ایله اسکانه سببدر والله تعالی برکره صلوات
ایدنه مانند احد بر قیراط یازر ومکثرینی الله تعالی
تحت العرش مستظل قیلار وحج وغزا مقابله سنده اولور
ومکثری ایچون ازواج جنت وسائر نعیمی چوق اولور
وصلوات افضل اعمالدر وصلوات ایله حال ومآلده فوزه
نائل اولنور واعتاق رقاب وسائر صدقاتدن افضلدر
ومکثری نك وجهی سیاه اولدقدنصکره بیاض ایدر
وجمعه وخمیسك لیل ونهارنده صلوات ایدنلك صلواتنی
صلاته مختص اولان ملائکه ذهب وفضه دن اقلام ایله
نوردن قراطیس اوزره یازرلر ورسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلمك ملائکه کرام اسم شریف ونام منیفی
وبدر والده لرینك نام نامی واسم سامیلریله تبلیغه

فرح وسرور وبهجت وجودلرینه سببدر واولنان
صلوات رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم قبر شریفلرندن
بلا واسطه استماع بیوردلر واما احکام صلوات
بعض علما صلوا علیه امرینك وجوب اوزره دلالتنی
ادعا وبعضلری استحباب اوزره دلالتنی ادعا ایلدیلر
وبو صلوا علیه امرینك ابتداسی هجرتك سنهٔ ثانیه سنده
بعضلر لیلهٔ اسراده واقع اولدی دیدیلر بعضلر عمرده
برکره فرض اولمق اوزره دلالتنی ادعا ایلدی بعضلر
دیمشکه عدد ایله تقیید سز وجوب اکثردر ابو جعفر
باقر رضی الله عنه دیدیکه صلوتده محل تعیین سز
صلوات واجبه در شعبی دیدیکه شافعی قتنده صلوات
تشهدده واجبه در وعلی قول حنفی قتنده ده بویله در
ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم نه زمان ذکر
اولنورسه صلوات ذاکر وسامعه واجبه درلکن دینلورکه
اکر تاخیر اولنسه قضاسی جائزدر اما الله تعالی
ذکر اولنسه قضا اولنمز نخعی دیدیکه هر ذاکر وهر سامعه
صلوات ایدر ایکن کویا حضور رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلمده اولور کبی خضوع وخشوع وتوقیر وسکوت
ایتمك واجبدر حتی امام مالك رحمه الله تعالی رسول اکرم

صلی الله تعالی علیه وسلمك اسم شریف نام منیفلرین
استماع ایلدکده لون سعادتلری متغیر اولور ایدی بعضلر
هر مجلسده برکره صلوات واجبه اولور آیت سجده ده اولدیغی
کبی تکرار ایدرسه ده فصول استر وشونی ده صلوات دعانك
اول واخرنده واجبه دردیمش بعضیلر ایکسنده ده فرض
کفایه دردیمش بعضلر امرك اقتضا ایلدیکی فرضیت
ماعداسنده مستحبه دردیمش اما وجوب واستحباب
جهتندن موارد یعنی صلوات اولنه جق یرلر ووقتلر
قرق بشدن زیاده در بالاجماع قعدهٔ اخیره نك تشهدی
عقبنده شافعی قتنده اولیده بویله در ثلاثه نك خلافنده
وشافعی عندنده آخر قنوتده وصلوات جنازه وخطبه ده
ومؤذن واقامته اجابتده ودعا ومسجددن خروج
وصفا ومروه وقبل التفرق قومك اجتماعی وهربار
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ذکر اولندقجه ذکری
وتلبیه دن فراغ ومسجده دخول واستلام حجر ورسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك روضهٔ مطهره ووجههٔ
معنبره لری قتنده وسوق چیقدقده وکیجه اویقوسندن
قالقدقده وختم قرآن عقبنده وجمعه کونی ومجلسدن
قیام ومساجده مرور ورویت قتنده ومغفرت طلبنده

ورسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمك اسم شريفلرينى
كتابنده ابن عجيبه ايله معروف حسن بن موسى الحضرمى
ديمشلركه احاديث شريفه تحرير ايدر ايدم رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلمك نام ناميلرى وصف ساميلرى
كلدكده صلى الله تعالى عليه وسلم يرينه رمز ايله صلعم
يازوب عجله قصد ايدر ايدم بر كيجه رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلمى منامده كوردم بكا خطاب
بيوروب سكا نه اولدى بكا صلوات ايتمزسين ابو عمر
وطبرى اسمى يازدقده بكا صلوات ايدركلرى كبى ديو بيوردقده
بيدار اولوب فزع ايلدم ونفسمه عزيمت ايلدمكه نه
زمان نبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم اولان حديثى
تحرير ايدرسم صلى الله تعالى عليه وسلم تحرير ايده يم و
تذكير ووعظ ودرسه شروع وعلم تبليغ ابتدا ايتسنده
ونفسنده ومالنده زياده وبركت وتوسعه وفقرى
كيدرمك وغيره عدم احتياج مراد ايدنلر صبح ومغرب
نمازندنصكره وصباح واخشامده وبو يوم قيامنده
شفاعتنه ادراك ووصوله سببدر وعطاس قلنده
ووضودن فراغدنصكره ومنزله دخول وذكر الله ايچون
اجتماع قلنده وشيئى نسيان قلنده تذكر ايچون وصلوة

عيدده وجمعه كيجه سى وطنين اذنده وحاجت حدوثنده
ويا الله تعالى يه ويا بنى آدمه ضرورت قلنده والله تعالى يه
حاجتى اولنده وصلوة جمعه دنصكره وشافعى عندنده وقت
ذبيحده مجربدر وقرآن جليل الشانى قرائت حالنده
ولو صلوة نافله ده ورسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمك
ذكرى مرور ايتسه توقف ايدوب صلوات ايدر بو مفتاح
حصنده مذكوردر لكن فصول استر وشونى ده درحال صلوات
ايتمك لازم دكلدر بعد الفراغ كوزلدر زيرا قرآن افضلدر
ونوم قلنده واجتماع وافتراق قلنده وهر امر ذى بالده
وسبت واحد وخميس كونى مستحبه در وفراغ قلبيده
وسؤال وفتوى كتابتى قلنده وهر مصنف ودارس ومدرس
وخاطبه ورسائلده وختم كتابده **البيت الاول**

يا رب صل على المختار من مضر
والانبيا وجميع الرسل ما ذكروا

لغت بيت كلمهٔ يا ندايه موضوعدر ناظم قدس سرهنك
بونى ايرادى طلب صلواتنده كمال ضراعت ايچوندر
زيرا حق سبحانه وتعالينك حقنده ندا دعا وتضرعده
محمولدر وبو كلمه يا يا نداء بعيد ويا نداء قريب
ويا نداء متوسط ايچوندر اكثرا ولكن ايچون اولورسه

بوراده ذكرى هضماً للنفس وتنفسى مظان زللى دن استبعاد
ايچون اولوركويا ناظم قدس سره نفسنى ساحهٔ حضور
الهى دن بعيد عد ايدر بويله اولنجه بوراده ذنوبنى
اعترافه اشارت واردر مغفرت اولنوب صلوات ايله
دعاسنك قبولنه توسل ايدر ياخود اجلال وتعظيم
ايچون قريبى بعيد منزله سنه تنزيل ايچون اولور ياخود
كندو ايله دعا اولنانك شان وشرفنك عظيم اولديغنه
تنبيه ايچون اولور واكر ايكنجيسى ايچون اولورسه بوراده
ذكرى ناظم قدس سره مقام احسانده اولديغنه اشارت
اولور واكر اوچنجى ايچون اولورسه بوراده ذكرى اكا
اشارتدركه انسان موجب قرب اولان طاعتدن ياخود
موجب بعد اولان ذهول وسيئاتدن خالى اولماز
ياخود موجب توسط اولان خشوع وتوجه سز طاعته
اشتغال كبى دن خالى اولماز پس بو يايى سائر حروف
ندا ميانندن اختيارى بزم تقريريمزدن ظاهر اولدى
وبو يايى اختيارنده وجه آخر بودركه الله تعالى ايچون
بونكله ندا اولنور والله تعالينك صفاتى ميانندن
نفسنه مضاف اولهرق رب لفظنى اختيارى تربيه
اكمال معناسنه اولديغنه اشارت ايچوندر وبو اكمال

يا داعى

يا داعى ياخود مدعوله ايچون صلواتدن حاصلدر يعنى
كمال داعى مطلقدر وكمال مدعوله اكمليت معناسنه در
اما سائر شراح وجه اختيارنده ديديلركه تحقيق رب
صفتى داعى بالصلواتك تربيه حقه محتاج اولمسنى مشعر
اطفالك مربيه ومملوكك مالكنه احتياجلرى كبى
وبوندن استعطاف ومزيد انزال رحمت واردر ليس
وجه اوله كوره رب شيئا فشيئا مربى معناسنه اولور
ووجه ثانى كوره مالك معناسنه اولور وعلامه نابلسى
ديديكه يا ربّ نك اصلى ياء متكلم ايله يا ربى ايدى
ندا ايله كثرت تكراردن لاجل التخفيف يا حذف اولنوب
باء موحده اوزره كسره ابقا اولندى والف لام ايله
ومضاف اولهرق الرب شيئا فشيئا مربى ومالك
معنالرينه اطلاق اولنور والف لام سز مخلوقه اطلاق
اولنور زيرا الف لام عموم افاده ايدر مخلوق ايسه
جميع مخلوقاته مالك اولهمز ذوى العقولك غيريه
مضاف اولهرق رب المال دينلور مالكى معناسنه
وسيد مطاع ومصلح معنالرينه كلور وهذا رب العبد
دينلمز اما هذا ربى الله تعالى به خطادر يا مالكى
ويا خالقى معناسنه صلى تشديد لام مكسوره وحذف ياء

ایله فعل دعا والتماسدر الله تعالینك صلوا امری مقابله سنده
حقیقت امر دكلدر زیرا امر موضعنده بیان اولندیغی
اوزره اعلادن ادنایه در و صلوات اضافت ایله معتبردر
اكر صلوات الله تعالی یه مضاف اولورسه رحمت معناسنه
اولور و مؤمنینه مضاف اولورسه دعا معناسنه اولور
و ملائكه یه مضاف اولورسه استغفار معناسنه اولور دیو
بوكا كوره صلی ارحم معناسنه اولور و رحمت لغتده
رقت قلب معناسنه در و رقت قلب حق سبحانه نك حقنده
محال اولمغین صلوات غایتی اولان تفضل و احسانه حمل
اولندی و بو غایتیه كوره علامه نابلسی صلواتی رحمت
كامله و نعمت شامله ایله تفسیر ایلدی بعضلر دیمشكه
صلوات دعا و تعظیم و رحمت و بركت میاننده مشتركدر
واللهم صل علی آل ابی اوفی بوندندر آنلره رحمت ایله
دیمكدر و بوكا كوره یصلون علی النبی قولی معنیین
میاننده مشترك اولماز بلكه تعظیم معناسنده اولور
و فاضل خادمی دیدیكه بوراده معنای صلوات رحمت مطلقه
دكلدر بلكه تعظیم و ابقاء شریعت و آخرتده تشفیعی
معناسنه در یاخود صلوات رسول اكرم صلی الله تعالی
علیه و سلمك سلوا الی الوسیلة والفضیلة قولیله اشارت

اولنان

اولنان جنتدن اوله بویله اولنجه صلوات رفعت درجه
و مقام محمود و شفاعت عظمی ایله دعا اولور بعضلر
دیمشكه صلوات امتنه مغفرت ایله و اتباعنك كثرتیله
و شریعتنی عباد و زهاد و علما محافظه سیله دعا اولور
و بعضلر دیمشكه الله تعالینك رسولنه صلواتنك معناسی
الله تعالینك رسولنه تعظیم و ثنا سیدر و بعضلر دیمشكه
صلوات ایله مقصود الله تعالینك امرینه امتثال و نبینك
اوزریمزه اولان حقنی قضا ایله الله تعالی یه تقربدر
بعضلر دیمشكه نعم الهیه اولان رسول اكرم صلی الله
تعالی علیه و سلمك شكرندن عاجز اولدیغمزدن اول نعمتك
مكافاتیله بزلره شفقةً الله تعالی صلوا علیه قولیله
رسولنه صلوات ایله امر ایلدی و اكر بویله اولماسه رسول
اكرم صلی الله تعالی علیه و سلم ایچون شفاعت تصور اولنمان
حال بوكه مشفع الكلدر و بعض عارفیندن مرویدركه
صلواتك فائده سی صلوات ایدنه راجعه در زیرا
صلوات ایتمك رسول اكرم صلی الله علیه و سلمه صدق
عقیده و اظهار محبت و التزام طاعت و احترام واسطه
دولت ابدی المختار اخترته عنهم و علیهم دن مأخوذ
اسم مفعولدر و بوندن مراد نبیمز صلی الله علیه و سلمدركه

الله تعالى كندوبى اختيار ايدوب جميع خلقى اوزرينه
تفضيل ايلدى علامه نابلسى نك تقريرلرى بودر
اما فاضل جامى ديديكه المختار ترجيح وتخصيص
معناسنه اولان اختياردن مأخوذ اسم مفعولدر
يعنى الله تعالى رسول اكرم صلى الله عليه وسلمى
رسالت وسيادت تامه وديانت نبويه كليه ايچون
عبادى اراسندن ترجيح وتخصيص بيوروب
جميع عالمه رحمت وجميع موجوداتك وجودينه
مناط اولمق ايچون اشرف موجودات قيلدى بويله
اولنجه المختار لفظنى اختيارده صلواتى اتيانك علتنه
بلكه لزوم صلواته اشارت واردر ياخود المختار دينى محتوم
صلى الله تعالى عليه وسلمك اسماء شريفه سندن بر اسمدر
نقدر بو تفصيل اسمدن مفهوم صريح اولمزسه لكن
ايهامدن خالى اولماز زيرا علامت ايچون معانى اصليه
دلالت شرط سزادر علامتدن فهم اولنور اصولده بيان اولندیغى
كبى واگر علمدن معناى وصفيه شامل اولان مراد اولنورسه
امر بينه وظاهردر سؤال اولنورسه استحقاق مدح
افعال اختياريه ايله در و بو اختيارده رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلمك مدخلى يوقدر بلكه الله تعالى نك

محض

محض عطاسيله در وبو رسول اكرم صلى الله تعالى
عليه وسلمه نسبت ايله امر اضطراريدر جواب بودركه
بو حصر بعد التسليم نبى مختوم صلى الله تعالى عليه وسلمك
عدم مدخليتى مسلم دكلدر زيرا جائزدركه رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلمك افعال حسنه واوضاع
مستحسنه وخلق عظيم وسيرت مرضيه اختياريه سى
فوق الكل اولوب جميعسندن اولاندن سابقه اولنه كه
بونى نصوص ناطقدر مضر رسول اكرم صلى الله تعالى
عليه وسلمك جد دينك بريدر وبو ضم ميم وفتح ضاد
معجمه وتنوين ايله زفر وزنى اوزره در قاموسده
ديديكه مضر بن نزار بر قبيله در وبوكا مضر الحمراء
ديرلر بونكله تسميه اولندیغى لبن ماضر وخامض
شرب سببيله شدتندن اولنوريدر ياخود لونى
بياض اولديغندن اولنوريدر وعرب ابيضه احمر تسميه
ايدرلر بو اجلدن مضر الحمراء دينلدى بعضلر ديمشكه
نزارك ايكى اوغلى وار ايدى برينه مضر وبرينه ربيعه
ديرلر ايدى مضره قبه حمرايى وصيت وربيعه يه
فرسى وصيت ايتمكين مضر الحمراء وربيعة الفرس دينلدى
ومضر صوت جهتندن احسن ناس اولوب اوله عو بله

جداء ایلی سنت ایدنلر و حقلرنده لا تسبوا مضر
ولا ربیعة فانهما کانا مؤمنین وارد اولمشدر واما
نزار بو مضرک پدری پدریدر قلیل معناسنه اولان نزردن
مأخوذدر بونک پدری بونک ولادتی جبیننده اصلابه
نقل اولنه رق رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمه
نقل اولنان نور نبوتی عیننی میاننده مشاهده ایدوب
کمال فرحندن قربانلر کسوب و اطعام طعام ایدوب
بونک مجموعی شو مولود ایچون نزردر دیمکین نزار
تسمیه اولندی والانبیا ضرورت وزن ایچون مقصور
اولدیغی حالده همزه نک حذفیله درو بو نبی نک
جمیدر نبی شرح مقاصدده اولدیغنه کوره انساندرکه
الله تعالی کندویه وحی ایتدیکی شیئی خلقه تبلیغ
ایچون آنی بعث ایلدی سؤال اولنورسه الخلق لفظی
الثقلین لفظنه تبدیل اولنسه اولی اولور ایدی
جواب بودرکه نبیمز صلی الله تعالی علیه وسلم انس و جنه
بعث اولندیغی کبی ملائکه یه ده مبعوثدر بو اجلدن
الثقلین لفظنه تبدیل اولنمادی و ملائکه دن مراد
ملائکه سفلیه در و بو تعریفه جلال فاضل اعتراض
ایدوب بو تعریف کندی نفسنی تکمیل ایچون بعث اولنان

کمسنه

کمسنه ایله منقوضدر زید بن عمرو بن نفیل ده دینلدیکی
کبی و جلال فاضل تکلف اوزره جواب ویروب تعریفی
اغلب اوزرینه حمل ایلدی یاخود مفرد عدمه ملحق اولور
و نبی نک اشتقاقی نباءدندر بوده یا خبر معناسنه
یاخود ارتفاع معناسنه در و جمیع الرسل ده جمیع لفظی
تتمیم وزن ایچوندر زیرا استغراق الرسلده اولان لامدن
مستفاددر و رسل ضمتین ایله و اسکان سین ایله
رسول لفظنک جمیدر و رسول انساندر که الله تعالی
احکامی خلقه تبلیغ ایچون بعث ایلدی و خیالی بو شرح
ایله سؤال توجه ایتمسون ایچون ولو بالنسبة الی قوم آخرین
ایله قید ایلدی خفی بیورلمیه علاوه سعد و جلال نبی نک
تعریفنده بتبلیغ الاحکام دیمیوب ما اوحاه الله دیمکری
قصص و امثاله شامل اولسون ایچوندر و تعریف نبی ده
احکامی اخذ ایدن کمسنه تعریف رسولده بعثتدن مقصود
بالذات احکام اولدیغنی ملاحظه ایلدی و بو ایکی تعریف
رسول و نبی میاننده ترادف اقتضا ایدر بونی ابن همام
اختیار ایلدی لکن جمهور نبی اعمدر بو اتفاق ایلدیلر
و بونی وما ارسلنا من قبلک من رسول ولا نبی نص
شریفی تأیید ایدر و وجه تأیید خیالی وزرینه قول احمدی

مبيّن در معلوم بيورلديكه حديثده وارد اولديغى
اوزره عدد انبيا يوز اون درت بيكدر بو عدد رسلدن
ازيددر بعضلر رسولده كتابى شرط ايلدى لكن شويله
اعتراض اولنديكه رسول اوچيوز اون اوچدر كتب يوز درتدر
بويله اولنجه اشتراط صحيح اولماز جواب ويرلديكه كتاب
كندو ايله اولمقلغه اكتفا اولنوب اوزرينه نزول
اشتراط قلنمادى لكن بو جوابه كوره بينهماده اولان
ترادف سؤالى عودت ايدر بعضلر ديمشكه محتملدر
نزول تكرر ايده فاتحه ده اولديغى كبى روايتده بعض
صحفك بعض انبيايه تخصيصى بعض صحفك بعضيلرينه
اوزرينه اولان نزولى ايچون روايتك صحتى تقديرينه كوره در
وبعضلر رسولده شرع جديدى شرط ايلدى وبو اسمعيل
رسولدر روايتك شرع جديدى بو قدردر بو رد اولندى
پس ايكى خاصلى بو دركه رسول انسان در الله تعالى احكامى تعريفك
تبليغ ايچون انى خلقه بعث ايلدى وانكله كتاب واردر
ونبى انسان در الله تعالى كندوبه وحى اولنان شيئى
تبليغ ايچون خلقه بعث ايلدى كرك انكله كتاب اولسون
كرك اولمسون بويله اولنجه نبى ايله رسول ميانلرنده
عموم وخصوص مطلق واردر وانبيادن نصكره رسلى

ذكر

ذكر شانلرينه اهتماما تخصيص بعد التعميم در وخفى
بيورلميه مختاردر وما بعده بينلرنده اولان ترتيب تدلى
قبيلندندر وانبيا ورسل ميانلرنده اولان ترتيب ترقى
قبيلندندر ماذكرو اما مصدرية زمانيه در مدتى
ذكولرى ديمكدر الله تعالينك واتقوا الله ما استطعتم
قول شريفنده اولديغى كبى مدت استطاعتكزدر ديمكدر
وبو قيدك ظاهرى مجموعنك قيديدر بعضلر اخيرينك
قيديدر ديديلر زيرا مصلى انبيا ورسل اوزرينه ذكر
اولندقلرى وقتده صلوات ايدر اما نبيمز صلى الله تعالى
عليه وسلم اوزرينه ذكر اولنسون اولنمسون اصالةً صلوات
وسلام ايدر حتى مصلى دلائل الخيرات وامثالى كتب صلواته
مواظبت ايدوب اصالةً صلوات وسلام ايدر وبو
مداومته اصالت ديرلر اعراب بيت على المختار صلّيه
متعلقدر سؤال اولنورسه صلوات لغتده دعا معناسنه در
ودعا على ايله استعمال اولنسه ضر ايچون اولور جواب
بودركه على انزال كلمه سنه متعلقدر وبوندن متوارد فعلك
اتحادى لزوم كلمز ودعا على ايله استعمال اولنوب ضر ايچون
اولمسندن صلوتك على ايله استعمال اولنوب ضر ايچون
اولمسى لزوم كلمز من مضر متعلق محذوف فيله بيله المختار

قوللرك صفتی اولوب تقدیری الناشی من بنی مضر
دیمك اولور ولا بنیا المختار اوزرینه عطف ایله
مجرور در شان خاصه اهتمام عطف العام علی الخاص
قبیلندندر گویا خاص فضل و شرفك زیاده لكندن
عامه مغایر در بو ایله اولنجه مغایرت وصفیه
مغایرت ذاتیه منزله سنه تنزیل اولندی
عطف الخاص علی العام اولدیغی كبی بس وجمیع الرسل
قوللرك انبیا اوزرینه عطفی تلك النكته دن اوتوری
عطف الخاص علی العام قبیلندندر زیرا نسبت مطلقا
عموم ایچوندر ذكر تساوی ایله اولورسه عطف تفسیر
قبیلندن اولور یاخود احد مترادفین آخر اوزرینه
عطفه قریبدر و بونلرك مجموعی اطناب معانی
قبیلندندر و جائزدركه ولا بنیا مضر اوزرینه
عطف اولنوب تقدیری المختار من مضر ومن الانبیا
دیمك اوله یعنی مفضل علیهم دیمك اولور و جمیع الرسل
دخی بونك كبی اولوب تقدیری المختار من مضر
ومن الانبیا ومن جمیع الرسل دیمك اولور
معنای بیت ای ربم وای مالكم رحمت كامله نی
رسالت و سیادت تامه و ریاست نبوتیه كلیه ایله

عبادك

عبادك میاننده مرجح و مخصص و مختار اوزرینه
انزال ایله یاخود سائر قبائلدن و سائر افرادمضردن
ناشی اولمیوب بلكه ابو قبیله اولان بنی مضردن ناشی
اولان مختار اوزرینه انزال ایله دخی رحمت كامله نی انبیا
وجمیع رسل اوزرلرینه انزال ایله بونلر السن ایله ذكر
اولندقجه یعنی بونلردن هر برینی ذكر لسانی و ذكر قلبی
وجنانی ایله هر انسان یاخود بغیر انسان ذكر ایتدكجه یاخود
~~قرآن و بغیر انسان ذكر ایتدكجه~~ یاخود قرآن و بغیر بدیع
جمیع اوقات و ازمانده ذكر اولندقجه و بوندن مراد
نبی و بقیه انبیا و مرسلین اوزرینه صلواتی تأبیددر
صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین و بوما ذكروا
قیدی ایله مقید اولان صلوات صیغ صلوات جمله سنده
ذكر اولنان اللهم صل علی محمد و علی ال محمد كلما ذكرك
الذاكرون وسهی عنه الغافلون و بنا امام شافعینك
كتابت رساله ده صلی الله علی محمد عدد ما ذكره
الذاكرون و عدد ما غفل عن ذكره الغافلون
قولی قبیلندندر یاخود معنای بیت ای ربم رحمت
كامله یی بنی مضردن و انبیا و رسلدن نشئت بولان
مختار اوزرینه انزال ایله زیرا نبیمز صلی الله تعالی علیه وسلم

الله تعالى اختيار و جميع انبيا و رسل اوزرينه تفضيل
ايلدى و بو معنايه مسند فردوسده اولان ان الله
اختارني على الانبيا واختار اصحابي على جميع العالمين
حديثي دلالت ايدر لكن معناي اول ظاهردر و اولكنده
نكته واردر كه نبيمز صلى الله تعالى عليه وسلم انبيا و رسل
تحتنده داخل اولديغندن صلوات حقنده تكرار ايتدى

البيت الثاني

وَصَلِّ رَبِّ عَلَى الْهَادِي وَشِيعَتِهِ
وَصَحْبِهِ مَنْ لِطَيِّ الدِّينِ قَدْ نَشَرُوا

لغت بيت صلّ حذف يا اوزره مبني فعل دعادر معناسي تقدم ايتدى
ناظم قدس سره نك وصل رب قولني اعادهسي يا قصدنى
عقد و نظم ايتديكي صلوات شريفهيه كمال اعتنا و اهتمام منح
تأكيد و تقرير اوله زيرا الله تعالى كمال تجرد و تقدسله
اولوب نفس انسانيه علاقه بدنيه ايله منغمسه و كدورات
طبيعيه ايله مكدره اولمغين تجرد و تعلق صاحبي واسطه
اوزره واجب اولديكه رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمدر
وينه واسطهدن اولدر كه صلوة در بو جهتدن رسول اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم اوزرينه ابتدا و اخر و وسط دعا
بلكه ذى بال اولان جميع اعماللك ابتداسنده صلوات سنت قلندى

ياخود بيت اولده كى صلوات رسول اكرم صلى الله
تعالى عليه وسلمك غير متعديه اولان كمالات ذاتيهسى
ايچون اوله بيت ثانيده كى صلوات امتنه متعديه
كمالاتى ايچون اوله نته كه بيت اولده المختار و بيت
ثانيده الهادى لفظلرى بونى تأييد ايدر ياخود
بيت اولده كى صلوات كمالات وهبيهسى و بيت
ثانيده كى صلوات كمالات كسبيهسى ايچون اوله ياخود
اولكى رسول اكرم انبيايه متبوع اولديغى حيثيتدن
ايكنجى آل و صحبه متبوع اولديغندن اوله و اولكنده
رب لفظنى تقديم شرافت ذاتيه ايچوندر و بيت ثانيده
صلوتى تقديم مقام مقام صلوة اولديغى ايچوندر
رب يا رب ديمكدر تخفيف يا ضرورت شعر ايچون
حرف نداسى حذف اولندى الهادى هدايتدن
اسم فاعلدر هدايت يا الدلالة الموصلة الى ما يوصلدر
واما ثمود فهديناهم نص جليلنده اولديغى كبى ياخود
الدلالة الموصلهدر انك لا تهدى من احببت ولكن الله
يهدى من يشاء ايت كريمهسنده اولديغى كبى و رسول
اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم معناى اوله كوره كلى هاديدر
معناى ثانيه كوره بعضى هاديدر و بوده بحسب الظاهردر

اما حقیقتده هدایت وجمیع افعال عباد الله تعالیدن
اولوب آنده عبدک کسب ایله دخلی یوقدر فاضل جامی
دیدیکه هدایه لغتده ارشاد ودلالت معناسنهدر شرعده
قرانده اولان معنایهدر وعلامه نابلسی دیدیکه
هدایتک ایکی معناسی واردر بری ایصال وبری مجرد
دلالتدر پس معنای اول الله تعالیده اولورکه هدایة الله
انک لا تهدی من احببت قول شریفیله اکا اشارت ایدر
معنای ثانی مخلوقدن اولور خالقدن اولور ودلالت
دعا وطریق وصوله تعریف وبیان ایله اولور واما ثمود
فهدیناهم نص کریمنده اولدیغی کبی وپیغمبر صلی الله تعالی
علیه وسلم دعا وتعریف وبیان ایله الله سبحانه یه وصول
طریقنه جمیع امتنی دلالت ایلدی شیعه کسر شین معجمه ایله
اتباع وانصار معناسنه وهر قوم بر امرک اوزرینه
اجتماع ایدرلر انلر شیعهدر یاخود هر طائفه رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمک دین حقی اوزره اجتماع
ایدوب حیاتده وبعد الحیاة الی یوم القیام شریعتنه
نصرت واحیاء سنت ایدرلر بو تقدیرجه صحبی ذکری
شان صحبه اعتنا واهتماما عطف الخاص علی العام
قبیلندن اولور سؤال اولنورسه اولی اولان وشیعته

یرینه وعترته مثللو دیمک ایدی زیرا شیعه ابحق
علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه واهل بیت رضی الله عنهم
محبت اولان اهل اهوالی ایهام ایدر جواب ویرلدیکه
بوراده شیعه ایله مراد ما عطف علیه اولان وصحبه
قرینه سیله نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلمک
آلی واهل بیتیدر اما فاضل بغدادی وبندرینک نسخه لری
وشیعته یرینه وعترته در عترة عشیرت وقبیله معناسنهدر
لکن وصحبه قرینه سیله بونده مراد آلدر صحب صحابی معناسنه
اولان صاحبک اسم جمعیدر بعضلر صاحبک جمعیدر
دیمش صحابی نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلمه تقلیدن
مؤمن اولدیغی حالده ملاقی اولوب اسلام اوزره وفات
ایدن ذاتدر نه قدر مدت تخلل ایدرسه ده کرک صحبت
اوزانسون کرک اوزامسون پس لقا صحابهدن عمیا ومجانینی
ایتمیان داخل اولسون ایچون رؤیت ومجالستدن اعمدر
ولقای نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلمک غیری ضمیم
اسنادی ایله رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمه کشف
اولندیغی چیقار ونقلین تقییدی ایله ملائکه چیقار
واسلام اوزره موتیله ارتداددن رجوع ایتمیان
مرتد چیقار عبد الله بن خنظل وابن جحش کبی تنصرکره ردتند

مؤمن اولدیغی حالده وفات ایدن بونك خلافنده در
عبد الله بن سرح کبی یطوی الدین ده طی طویت الشیء
طیاً دن مأخوذ مصدردر بو ده نشرك خلافیدر
وطی الدین دینك ناس اوزرینه خفا والتفا فی معناسنه در
وبوندن مراد دین محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدر شریعتی
معناسنه راغب اصفهانی دیمشکه دین طاعت وجزایه
دینلور وشریعت ایچون استعاره اولنور فاضل بغدادی
دیدیکه دین وملت وشریعت بالذات متحداتدر ولکن بالاعتبار
متغایراتدر زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك
جانب حقدن کتوردیکنه طاعت اولندیغی حیثیتدن
اکا دین دینلور املا وکتابت وناس اوزرینه اجماع
ایلدکلری حیثیتدن ملت دینلور ووضع الهی اولدیغی
حیثیتدن اکا شریعت دینلور علامه بغدادی دخی
دیدیلرکه طی طی ثوب وامثالی در وبو راده دیندن
مراد آثار دینیه در وبونده استعاره مکنیه وتخییلیه
وارددر زیرا ناظم قدس سره دینی نفسنده ثوبه تشبیه
ایلدی استعاره مکنیه در وبوکا مشبه بهك یعنی ثوبك
لوازمندن اولان طیی اثبات ایلدی استعاره تخییلیه در
وبینهماده وجه شبه متأمله خفی دکلدر نتیجی اولناندر

فاضل

فاضل خادمی وبغدادی من لفظی قولنده من کلمه سنی
حرف جر ولفظی کلمه سنك لامی اصل کلمه دن اوله رق
مفتوحه قرائت ایدوب شویله شرح ایلدیلرکه قاموسده
لفظ ارض وموضع ووسط ارض معناسنه وینه
قاموسده لفظی سعی کبی لزق بالارض معناسنه یعنی ارضه
ملاصق اولدی واخذ ایتدی دیمکدر ومن لفظی مؤخر
نشر اولکلمه سنه متعلقدر ضرورت شعر ایچون تقدیم
اولنمشدر صکره بیتی بو لغت ایله تفسیر وتصویر ایلدیلر
لکن بو قرائت ایله بیت وزندن چیقار اما بو قرائته کوره
بیتك وزندن چیقماسی مراد اولنسه تجشم وتکلفدن
خالی اولماز من لفظی قصر ایله قرائت الدین نك الفنی
تحریك ایله قرائت ایدرسن وزن تکمیل اولور اعراب بیت
وصل بیت سابقده اولان صل اوزرینه معطوفدر
علی الهادی جار ومجرور صل یه متعلقدر بونده موصوف
محذوفدر تقدیری علی النبی الهادی دیمکدر وشیعته
حرف جر اعاده سیله الهادی اوزرینه عطف اولنور
وضمیری هادی یه راجعدر وصحبه جر ایله یا قرینه
یا بعدینه معطوفدر وضمیری هادی یه راجعدر
من فتح میم وسکون نون ایله اسم موصولدر الذی

معناسنه محلا مجرور شیعه وصحبك صفتیدر
لطی کدین مؤخر نشرواْبه متعلقدر حصر ایچون تقدیم
اولندی الدین ده اولان حرف تعریف عهد ایچوندر
تقدیری دین محمد صلی الله تعالی علیه وسلم دیمکدر
قد نشرواده قد تحقیق ایچوندر ونشروانك ضمیری
محلا مرفوع مبتدانك خبریدر مبتدا من موصولدر
مبتدا وخبرك جمله سی محلا مجرور شیعه وصحبك
صفتیدر بعضلر نشروا جمله سی موصولك صله سی اولوب
کندویه عائد ضمیر مستتردر دیمش وفاضل حادمی
قد نشروا شیعه وصحبه صفت اولدیغی کبی آنلردن حال
اولمقده ممکندر دیدی **معنای بیت** یاربی هادی
یعنی مرشد عباد ودلیل صراط ومبین راه سداد اولان
نبیمز صلی الله تعالی علیه وسلم اوزرینه صلوة ایله وشیعه سی
یعنی آل وانصار واتباع واعوانی یاخود عترت وعشیرت
ونسلی اوزرینه صلوة ایله واصحابی اوزرینه صلوة ایله
که دین اسلامدن مطوی اولان نقل احادیث وروایت
اخبار نبویه واظهار شرایع احکام وغزوات ایله
نصرت دین ایدوب دینی تحقیق نشر ایلدیلر یاخود
تحقیق آثار دین محمدیی نشر ایلدیلر وبو معنی من کلمه سنی

موصول

موصول وطی کلمه سنی طویدن اسم قرائتنه کوره در
اما من کلمه سنی حرف جر ولطی کلمه سنی سعی وزنی اوزره
اسم فعل قرائتنه کوره معنا دیمك اولورکه یاربی
نبیمز صلی الله تعالی علیه وسلم اوزرینه وشیعه واصحابی
اوزرینه صلوة ایله که آنلر مواضعدرکه اوزرلرنده استقرار
ایدن دین محمدیی اقطار واقالیمده نشر ایدیجی
اولدیلر یاخود آنلر موضع دیندن یاخود آنلر اوزرلرنده
دین محمدی ظاهر اولان ارضلردندر یاخود وسط دیندندر
یاخود آنلر تحقیق دینی ارض دینده نشر ایتدیلر واول
دینی اخذ ایدوب متمسك اولدیلر وبوراده دین دن
مراد رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم در یاخود قرآن
یاخود سنتدر وبو بیتده صحبك اوزرینه ابتادن
صلوتك وجهنه اشارت واردرکه آنلردن بری اولان
نعم آیتهیم شاکر اولمقدر **البیت الثالث**

وَجَاهَدُوا مَعَهُ فِي اللهِ وَاجْتَهَدُوا
وَهَاجَرُوا وَلَهُ آوَوْا وَقَدْ نَصَرُوا

لغت بیت جاهدوا جهاددن مأخوذدر جهاد دشمن ایله
مقاتله ومحاربه معناسنه اجتهدوا اجتهاددن مأخوذدر
اجتهاد بوراده همت وطاقت وجهد وامر قتالده یاخود

احکام دینیه ده سعی معناسنه علامه نابلسی جائزدرکه
بوراده اجتهاددن مراد اصول کتاب وسنتدن فروع
احکامی استنباطدن اولان اجتهاد اصطلاحی اوله دیدی
اهل اصول دیدیلرکه اجتهاد لغتده مشقتی تحملدر
اصطلاحده استفراغ المجهود ای بذل تمام الطاقة
بحیث یحس من نفسه العجز عن المزید علیه فی استنباط
الحکم الشرعی الفرعی عن دلیله در وصحابه نك
روایت ودرایت اصحابی اولدقلرنده شبهه یوقدر
ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك آخرته تشریفلرندن
صکره مجموعی اهل درایتدن اوله رق عدت صحابه
یوز بیکی مجاوز ایدی فاضل بغدادی
دیدیکه واجتهدوا قولندن احکامده اجتهادی اراده سی
مقامه مناسب دکلدر فاضل خادمی دیدیکه
جاهدوا معه واجتهدوا قولی شیعته ونشروا
قولندن مفهومه اولان نصرته بیان وعلت کبیدر
وهاجروا قولی دخی وجه وبیان جهتندن جاهدوا
حکمنده داخلدر وینه فاضل مشارالیه دیدیکه جاهدوا
معه قولنده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابیله
حاضر اولدیغی غزوه یه اشارت واردرنته کم مشارکت

ایچون

ایچون اولان صیغه فاعل ومعیت دخی مشیردر
واجتهدوا قولنده اصحابیله حاضر اولمدیغی غزوه یه
اشارت واردر یاخود جاهدوا مطلق غزوه یه اشارتدر
ومشارکت ومعیت محاربه یه شاملدر واجتهدوا قولی
جهاد اکبر اولان مجاهده نفسه اشارتدر وبو جهاد
اصغر اولان محاربه دن اعظم واصعب اولدیغنه
اشارت ایچون افتعال بناسنی کتوردی سؤال اولنورسه
بیتار سابقانده اولان صلوات جمیع آل وجمیع صحبه اولوب
وبو بیت نصرتلرینه علت کبی اولمغین بونده صلوات
بعضیسنه مختصه اولمشدر زیرا نسوان ومعذوران
وصبیان اغلبلری حاضر دکللر ایدی جواب بودرکه وجاهدوا
باموالکم وانفسکم نصی جمیعی ایچون کلدی زیرا نسوان
مثللی دخی مجاهدینك خدمت وتجهیزلرندن منفك
اولور دکللر ایدی وبو مثللیده علت جنس ایچون اولمق
کافیدر هر فردینه جریانی لازم دکلدر هاجروا هجرة
دن مأخوذدر هجرة کسر ایله بر بلددن غیری یره
مفارقته وترك وطن دیرلر کوچه اولورسه
هجرت شرعیه در وهجرة هاجر مهاجره دن اسمدر
هجرته دنیلمز انی ترك ایندم دیمکدر ناظم قدس سره

وهاجروا معه دیمدیکنك نکته‌سی هجرت ایکیدر
بری حبشه‌یه بوده امر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم ایله انجق صحابه رضی الله عنهمدر و بری
مدینهٔ منوره‌یه هجرتدر بوده رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم ایله بیله در آووا ایله اوینه دینلور
آنی عندکره توطن واسکان ایتسن ماوی توطن
اولنان مکانك اسمیدر آوا بجمع و بعضیسنی بعضیسنه
انضمامدر ونصروا نصردن مأخوذدر اعانت معناسنه
فاضل بغدادی تفسیر بیضاویدن اخذ ایدوب دیدیکه
هاجروا وله اووا قولی جماعت مهاجرینه اشارت
اولمق بعید دکلدر فاضل خادمی دیدیکه هاجروا
قولی صحبی بیان وتفصیل اولمق بعید دکلدر زیرا هجرت
وعدم مفارقت صحبه مناسبدر آووا ونصروا قولی
شیعه‌یی بیان اولمق بعید دکلدر زیرا معناسی
انتصاردر اعراب بیت وجاهدوا نشروا اوزرینه
عطف الخاص علی العام قبیلندن اولمرق معطوفدر
زیرا جهادلری مطوی دینی نشرلری انواعندن برنوعدر
وجاهدوده اولان ضمیر شیعه وصحبه راجعدر
معه‌ده اولان ضمیر مجرور متصل نبی هادی‌یه راجعدر

فی

فی الله جاهدوایه متعلقدر علامه نابلسی دیدیکه
بوراده حذف مضاف واردر تقدیری فی دین الله
دیمکدر واجتهدوا جاهدوا اوزرینه معطوفدر واو ضمیر
شیعه وصحبه عائددر هاجروا جاهدوا اوزرینه معطوفدر
یاخود اجتهدوا اوزرینه معطوفدر واو ضمیر شیعه وصحبه
عائددر وله‌ده اولان ضمیر مجرور نبی هادی‌یه
راجعدر آووا کلمه‌سنه متعلقدر حصر ایچون یاخود
محافظهٔ وزن یاخود اختصاص ایچون تقدیم اولندی
وجمله‌سی هاجروا اوزرینه معطوفدر قد نصروا جمله‌سی
آووا جمله‌سی اوزرینه معطوفدر معنای بیت
شیعه وصحب ونشردن مفهوم اولان نصرتك
علت وبیانی کبیدر یعنی شیعه واصحاب رسول اکرم
صلی الله علیه وسلمه مثلا نیچون شیعه واصحاب اولدیلر
زیرا انلر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ایله بیله
غزوه‌ده کفار ایله اعزاز دین واعلاء کلمة الله ایچون
مجاهدین محاربین ومقاتلین اولدیلر وحق
مجاهده ایله اجتهاد فی الجهاد ایتدیلر کورا سنلر
جهاد تصور اولنماز نفسلرینی فدا ایله اموالرینی صرف
ایله بذل ایلدیلر غزاء تبوکده اولدیغی کبی

وتلف ایله بذل ایلدیلر هجرتده اموال‌لرینی اعدایه
ترك ایتدکلری کبی وغایت الفت ومحبت ایله مألوفه
ومحبوبه اولان اوطان وبلدانلرینی که مکه مکرمه‌در
ترك ایلدیلر بلکه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمه محبة
اموال واولادلرینی ترك ایلدیلر بونلر مهاجرین رضی الله
عنهم‌در وبنی محترم ایچون یاخود محبة الله ورضاسنی
تحصیل ایچون نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم ومهاجرینی
دیارلری اولان مدینهٔ منوره‌یه انزال واسکان واوطان
ایدوب رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم وابتاعنه
دیننده نصرت واعانت واحکام شریعتنی احکام الله‌یی بیلدیلر
بونلر انصاردر رضی الله عنهم‌در ومکنددر معنادیمك
اولورکه الدواصحاب رضوان الله علیهم اتیان مشروعات
وترك مکروهات ایچون نفسلرینی علایق نفسانیه
وعلائق جسمانیه‌دن تجرد وحضور بالله ایله
انوار قدسله مستغرق اولنجه‌یه‌دکین نفسلرینه
مجاهده ایلدیلر یاخود حق ایچون نفسلریله مجاهده
ایلدیلر وخلقدن هجرت وحق ایله توطن ایلدیلر
یاخود دواعی نفسی ترك وحقی اخذ ایلدیلر یاخود
شرك وجهلی ترك وتوحید ومعرفتی اخذ ایلدیلر

وحتى

وحتى نفوذ وحفظ ایله نصرت ایلدیلر وبوکا بو بیت
رابع آتی ایله اشارت اولندی البیت الرابع

وَبَيِّنُوا الْفَرْضَ وَالْمَسْنُونَ وَاعْتَصِبُوا
لِلّٰهِ وَاعْتَصِمُوا بِاللّٰهِ فَانْتَصِرُوا

لغت بیت فرض الله تعالینك فرض ایلدیکی حکم شرعیدر
یعنی احکام عبادات باطنیه وظاهریه‌دن ایمان
وفروعی کبی مکلفینك اوزرینه لزومیله قطع اولنان
دیمکدر مسنون امر مسنون‌درکه نبی محترم صلی الله تعالی
علیه وسلم آنی اشلدی واعتصبوا صاد مهمله وباء موحده
ایله عصبة‌دن مأخوذدر عصبه ضم ایله عشره
آداسی قوة ودبخه رجاله دیرلر واعتصموا عصمه الله
من المکروه یعصمه‌دن مأخوذدر آنی حفظ ایتدی
دیمکدر واعتصمت بالله الله تعالی‌دن اعانت طلب
ایتدم دیمکدر واسم عصمة‌در وراغب اصفهانی دیدیکه
اعتصام استمساك معناسنه‌در وشیخ عمر بندری
دیدیکه عصب تسکین ایله تشدید معناسنه اعتصاب
تشدد معناسنه اعتصام حرام وآثامدن اجتناب
وامتناع‌در فاضل خادمی دیدیکه قومك عصبی خیار
واشرفیدر عصبت الشجرة دینلور اغصانینی ضم ایدوب

صکره اوراقنی اسقاط ایچون ضرب ایلسه عصب القوم
فلانا دینلور فلانی اورطه لرنه قیلسه لر عصبت
الابل بالماء دینلور مائی دور ایتسه بونلرك
اصحابه نسبتله مجموعی بوراده محتملدر و نبی محترم صلی الله
تعالی علیه وسلمه نسبتله ده مجموعنك اعتباری محتملدر
بلکه معنی اقویدر بونلرك هر برینی تصویر معناده
ان شا الله تعالی ایراد ایدرز قاموسده دیدیکه عصم
دینلور اکتساب و منع ایتدی واکا صیغندی دیمکدر
معنای اخیرده اعتصم به دینلور واعتصبوا ایله اعتصموا
میاننده جناس بدیعی خفی دکلدر اعراب بیت
وبینوا ما قبلنه معطوفدر و واو ضمیردر ذکر اولنان
اصحابه راجعدر الفرض نصب ایله بینوانك مفعولیدر
والمسنون الفرض اوزرینه معطوفدر واعتصبوا
بینوا اوزرینه معطوفدر لله اعتصبوایه بالله اعتصموایه
متعلقدر واعتصموا اعتصبوا اوزرینه معطوفدر
فانتصروا ده اولان فا سببیة ایچوندر یعنی ما بعدنك
ما قبلنه سببیتی ایچوندر معنای بیت اصحاب
رضی الله عنهم فرضی یعنی الله تعالی فرض ایلدیکی حکم
شرعیی بیان و بونی نقل احادیث نبویه ایله قولا

وفعلا توضیح وعیان ایلدیلر و رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلمك اشلدیکی امر مسنونی دخی بیان ایلدیلر
وحق اوزره عصبة واحده اولوب الله ایچون یعنی
خالصا لوجهه بعضسی بعضسنه تعاون و تشدد
ایدرك الله تعالینك فضل وکرمیله حرام و آثام وهر
سوءدن امتناع واجتناب ایدوب الله تعالینك عنایت
وهدایتنی اعتصام واستمساك ایلدیلر و بو اعتصام
بالله لری اعدا اوزره انتصارلرینه سبب اولدی بو معنا
شرح اولنان معانینك خلاصه سیدر اما فاضل
خادمینك ویردیکی معنا بودرکه اصحاب کرام ذوی الاحترام
فرائض وسنن نبیی روایات ایله بیان و مجرد رضاء الله
ایچون احکام والله دن استعانت وامرینه التباس
ایچون حفظ ایلدیلر بو تقریر ایله ذلك البیان نبی
محترم صلی الله تعالی علیه وسلمکدر توهمی مندفع اولور
زیرا انك بیانی انلرهدر واما انلرك روایات ایله بیانلری
بزلرهدر یاخود بیانلری مجازدر و فرض و مسنونی
بیانلری ایچون قوللرینك خیاری ونوعلرینك
اشرافی اولدیلر و بو معنا معلولك علت اوزرینه
عطفی قبیلندندر یاخود انلر تلك الاحکامی نفسلرینه

ضم ایدوب مفارقت ایتمدیلر یاخود انلر احکام مذکوره‌یی
حافظیدر اولدقلری حالده اوراده لرینه قیلدیلر یاخود
انلر ثلث الاحکام ایله دور ایدوب مفارقت ایتمدیلر
صکره ثلث الاحکامدن ضیاع وعمل وروایت واتباع
حجت ایله سقوطنی منع ایدوب جنس ماذکور ایله حفظ
ایلدیلر خفی بیورلمیه بیت ثالث اصحاب کرام رسول الله
علیه الصلوة والسلامڭ نفس نفیسلرینه جوارح وافعال
ایله خدمتلری جهتندن صلواته استحقاقلرینی وبیت
رابع اقوال ایله شریعتی بیان ایتدکلری جهتدن صلواته
استحقاقلرینی بیان ایدر

البیت الخامس

ازکی صلوة وانماها واشرفها
بعطر الکون ریّا نشرها العطر

لغت بیت ازکی زکاءدن مأخوذدر زکاء مد ایله نما
وزیاده معناسنه شیخ عمر بندری زکاء عظم معناسنه
وریا وسمعه‌دن طهور معناسنه دردیدی وانما
نماءدن مأخوذدر نماء مد ایله زیاده معناسنه شیخ عمر
بندری نماء علو وشرف معناسنه دردیدی اشرفها
علو معناسنه اولان شرفدن مأخوذدر بعطر تشدید ایله
طاء مهمله ایله عطردن مأخوذدر وعطر اکر کسر عین ایله

اولورسه رایحهٔ طیبه‌سی اولان شیدر واکر فتح
عین وفتح طا ایله اولورسه طیب الرایحه اولان شیئی
استعمالدر عطرت المرأة تعطر عطرا وعطرتها تشدید
ایله وتعطرت دینیلور کون وقع وحصل معناسنه
اولان کاندن مأخوذدر راغب اصفهانی کون کلمه‌سنی
ابداع معناسنه استعمال ایدرلر دردیدی وبوراده مراد
مکوندر یعنی جمیع عوالم ومخلوقات محسوسه ومعقوله
فاضل خادمی دیدیکه کون موجود معناسنه‌دردر
الکونده اولان لام استغراق ایچون اولمغله جمیع موجودات
دیمکدر اولور ریّا تشدید یاء تحتیه ایله ریح طیبه
معناسنه کذا فی القاموس نشر ریح طیبه یاخود فم مرأه‌نڭ
ریحی معناسنه‌دردر وبوراده مراد مطلق رایحه‌سی
معناسنه‌در العطر طیب معناسنه اولان عطردن
مأخوذدر عطار بایعی عطاره کسر ایله حرفتی
رجل عطر ومعطار دینیلور کذا فی القاموس شیخ عمر
بندری دیدیکه العطر عطرڭ جمعیدر عطر رایحه
طیبه معناسنه یاخود طیب معناسنه وبونده
استعارهٔ مکنیه وتخییلیه وترشیحیه واردر زیرا
ناظم قدس سره نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم اوذرنه

صلاتی نفسده بر شبیل استعاره مکنیه اجسام معطره یه
یاخود عطاره یاخود نشر عطر ایله اولان طبله عطاره
تشبیه ایلدی و استعاره تخییلیه طریقی اوزره مشبه بهك
لازمی اولان نشر عطری اجسام معطره یه اثبات ایلدی
و ترشیح اوله رق مشبه بهك ملایمی اولان ریّی
اجسام معطره یه اثبات ایلدی یاخود تلك الصلاتك
اوصاف رسول اللهی نشر ینی بر شبیل استعاره مصرحه
نشر عطره تشبیه ایلدی و ریّی اکا ترشیح اوله رق
ذکر ایلدی اعراب بیت ازکی صلاة صلّ قولنه مفعول
مطلقدر سرت حسن السیر قبیلندندر یعنی مفعول
مطلق نایب منابنه مضاف اولسه و اضافت صفتك
موصوفنه اضافتی قبیلندندر علامه نابلسی دیدیکه
ازکی افعل تفضیلدر و الف اوزره فتحهٔ مقدره ایله
منصوبدر زیرا اسم مقصوردر و بو بیت اولده
و ثانیه اولان صلّ نك مفعول مطلقیدر و ازکی کلمه سی
صلاته مضافدر تقدیری صلّ و صلّ ازکی صلاة
دیمکدر و فعلك تکراری تاکید لفظی قبیلندندر
و تاکید لفظینك الفاظنك بعضسنی بعضسی اوزره
عطف جائزدر شیخ رضی دیدیکه کا هیچه تاکید لفظی ایله

بیله عاطف اولور والکریم والله کبی والله تعالینك
ولا تحسبن قولندن صکره فلا تحسبنهم قول شریفی کبی
تاکید معنوی بونك خلافنه در زیرا بعض الفاظنی
بعضسی اوزره عطف اولنماز شیخ عمر بندری دیدیکه
ازکی با تقدیر ایله بیت سابقده اولان صلّ یه متعلق
و ما بعدینه مضافدر تقدیری صلّ بازکی صلاة
دیمکدر یاخود مقدره متعلقدر تقدیری وفقنا
ان نصلی علیه بازکی صلاة دیمکدر و انماها ازکی
اوزرینه معطوفدر و انمی افعل تفضیلدر و ضمیر
صلاته راجعدر بوده مبالغه ایچون تاکید لفظیدر
و اشرفها افعل تفضیلدر و نصب ایله انماها اوزرینه
معطوفدر و ضمیر صلاته عائددر یعطر جمله سی
محلا مجرور صلاتك صفتیدر الکون نصب ایله
یعطرنك مفعولیدر شیخ عمر بندری دیدیکه جمله سی
مضاف الیه اولوب صلاته راجع اولان ضمیرك
صفتیدر ریا یعطرنك فاعلیدر و زنی خفظ الجون
مفعولدن تأخیر اولندی نشرها جرّ ایله مضاف الیه در
و ضمیر مجرور صلاته عائددر العطر رفع ایله ریانك
وصفیدر فاضل خادمی دیدیکه ریا الکوندن حالدر

نشرها بعطرنك فاعليدر العطر بعطرنك مفعول
مطلقيدر والعطر جملەسی یا صلواتە صفتدر یا حالدر
یا مقام تعلیلدە استینافدر واحتمالدر که العطر
نشرهایە مفعول مطلق اولە **معنای بیت** یا ربی
نبی مختار رهادی اوزرینە اطهر صلوات ایلە صلوات
ایلە یاخود ریا وسمعە وعدم اخلاصدن اطهر
صلوة ایلە صلوات ایتمکلکمزە بزە توفیق ویر ورتبەء
کمالە وصولە یاخود الیە یصعد الکلم الطیب مصداقنجە
صعود الی اللە دە نما جهتندن انمی وازید صلوة ایلە صلوة ایلە
ورتبە وکمال جهتندن اشرف واعظم صلوة ایلە صلوة ایلە
وجمیع عالم ومخلوقات محسوسە ومعقولەیی وتلك
الصلوتك نشری ریحی یعنی مشام کافەء انامە عطر
اولان تلك الصلوتك نشرندن حاصل اولان ریح
طیبە جمیع عالم ومخلوقات محسوسە ومعقولەیی
تعطیر ایدر بو معنا شارحات ویردکلری معنادر
اما فاضل خادمینك ویردیکی معنا بودر که یا ربی
نبی مختار رهادی اوزرینە زیادە نما ایلە نامیە اولان
صلوة ایتمکلك ایلە وزیادە شرف ایلە شریفە اولان
صلوات ایتمکلك ایلە صلوات ایلە که تلك الصلوتك

نشری

نشری عطر ایلە جمیع کائناتی تعطیر ایدر یعنی تلك
الصلوة عطری جمیع کائناتە نشر ایتدکدە ریح طیبەء
تعطیر ایدر صکرە صلاتك زیادەء نما ایلە نامیە ودائم
صفا ایلە صافیە اولمسنك معناسی تلك الصلوتك
انادنیك تکثری ودوامنك بقاسی وامثالنك تجددی
وسرمد بتنه نهایت وغایت اولمیان نعم وخواصلك
انواعنك توفریدر یاخود نفسندە قوت عظیمە و
امثالندە مزیت وعزیزەدر وازکی صلوة قولندن مراد
نفس نفیس رسول اللە صلی اللە تعالی علیە وسلمە مخصوص
اولان صلوتدر وانماها قولندن مراد امتنە وشیعە
وصحبە وسائر انبیایە مخصوص اولان صلوتدر
وکونی تعطیر ایدن صلوتدن مراد عالمە وشفاعت
عظمی سنە شامل اولان صلوتدر نتەکه اللە تعالی بیوردر
وما ارسلناك الا رحمة للعالمین **البیت السادس**

مَفْتُوقَةً بِعَبِيرِ الْمِسْكِ ذَاكِيَةً	مِنْ طِيبِهَا اَرَجُ الرِّضْوَانِ يَنْتَشِرُ

لغت بیت مفتوقة شق خیاطە معناسنە اولان
فتقدن مأخوذدر فَتَقْتُ الثَّوْبَ فَتْقًا دینلور
خیاطەسنی شق ایدوب حتی بعضنی بعضندن

فصل ایلسه اولدخی فتقی قبول ایلسه و بونده بر سبل
استعاره مکنیه صلاتی ثوب مخیطه تشبیه و تخییل
طریقیله فتقی اثبات ایلدی کذا فی شرح العلامه النابلسی
فاضل خادمی دیدیکه مفتوق فتق الخمیر فی العجین قولندن
مأخوذدر خمیری عجینده قیلدی دیمکدر قاموسده
دیدیکه فتاق شول خمیره دیرکه عجینه ادراکه عجله اولنه
و بغدادی و بندرینك نسخه لرنده فابدلی عین مهمله
ایله معبوقه در عبق به الطیب دن مأخوذدر طیبی
اخذ و امساك ایتدی دیمکدر رجل عبق و امرأة عبقة
دینلور اذا تطیب ایله تطیب ایتسه لر عبیر کریم
وزنی اوزره طیبدن جمع اولنان اخلاطدر مسك
معروفدر عبیر المسك رایحه سی معناسنه ذلك
العبیر سببیله رایحه نك انفتاقی صدقت مذکوره
قبلندن رایحۀ طیبه نك ظهور و صدوری قتنده
انتشارندن کنایه در کذا فی شرح العلامة النابلسی
فاضل خادمی دیدیکه عبیر زعفران و غیریدن مرکب
اجزادر زاکیه نامیه زائده معناسنه ارج تحریك ایله
ارج المکان ارجا فهو ارج دینلور اول مکاندن
رایحۀ طیبه زکیه فیحان ایتسه کذا فی المصباح

قاموسده

قاموسده ارج ریح طیبك توهج و تحرکی معناسنه
مآل بردر رضوان کسر ا و ضمله لغت قیس و تمیمدر
رضا معناسنه که خلاف سخطدر و شیخ عمر بندری دیدیکه
رضوان خازن جنتدر اعراب بیت مفتوقه
جر ایله ازکی صلاة ده اولان صلاتك صفتیدر
یاخود نصب صلاتدن حالدر و بو نکره در بعض
الکون لخ قولیله وصف اولندی و وصف معرفه یه
تقریب ایدوب آندن حال اولمق صحیح اولور یاخود
رفع ایله مبتداء محذوفك خبریدر تقدیری
هی مفتوقة دیمکدر بعینه مفتوقة کلمه سنه متعلقدر
زاکیة جر ایله یاخود نصب ایله مفتوقة کلمه سنك
اعرابی کبیدر من طیبها آخر بیت اولان ینتشر به متعلقدر
و ضمیر صلات مذکوره یه عائددر ارج رضوانه مضاف
مبتدادر و اضافتی مشبه بهك مشبهه اضافتی قبیلندندر
الرضوان ده الف لام عهد ایچوندر تقدیری
رضوان الله دیمکدر و ینتشر لك جمله سی مبتدانك
خبریدر و محتملدر که من طیبها مقدم خبر ارج الرضوان
مؤخر مبتدا اوله و ینتشر حال اوله شیخ عمر بندری
دیدیکه ارج ینتشرنك فاعلیدر یاخود محذوف

یعنی نبتشر ایله مفسّر
محذوفك فاعلیدر
منه

مفسّرك فاعلیدر واضافت لامیه ایله الرضوان یه
مضافدر معنای بیت یا ربی نبی مختار هادی اوزرینه
عبیر مسك ایله مطیّبه وزاکیه اولان صلوات ایله یاخود
مطیبه زاکیه اولدیغی حالده صلوات ایله که صلوات
مذکوره نك طیبندن رضوان ایچون تحرك ریح طیب
منتشر اولور که جنتدن فیحان ایدن ایچوندر یاخود
خازن جنته منسوب اولان ریحدر یاخود او ریح
ریح طیبك کندیدر برسبیل تجرید توجیهی کلدر
وبالجمله رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمه اولان
صلواتی ریح رضوان انك طیبندن نشأت ایدر دیو
وصف ومدح ایدوب صلواتی اجسام معطّره مطیّبه یه
تشبیه دن صکره صلواته طیبی اثبات ایلدی بو معنا
شروحده اولان معانی بیتك خلاصه سیدر امّا فاضل
خادمینك ویردیکی معنا بودر که یا ربی نبی هادی اوزرینه
صلوات ایتمکلکله صلوات ایله که خیر یعنی عبیر المسك قیلمغله
زاکیه ونامیه درکه انك طیبندن رضوان الرحمان
یاخود رضوان الجنه نك رائحه طیبه سنك ریحانی
اشتدادی منتشر اولور ناظم قدس سره نبی محترم
صلی الله تعالی علیه وسلم اوزرینه اولان صلواتی بجمیعه تشبیه ایلدی

وجه

وجه شبه بودرکه بونلردن هر بری هلاکدن
خلاصه سببدر بجمیعه ترتب ایدن خبزدن مقصود
جوع ایله هلاکدن خلاصه سببدر وبقا وحیاته
سببدر کذلك قبول عبادت واجابت دعا صلواته
ترتب ایدن شیئدر بونلر معاصیدن دواعی نفس اماره
اوزره دائم اولان عذاب وعقوبتدن خلاصه
سببدر ومعجونده تشبیه ایلدی که بنیه انسانینك
تلفنه سبب اولور علل وامراض بدنیه یه دوا اتخاذ
اولنور پس صلوات وساوس شیطانیدن حاصله
جراحات نفس وامراضنه دوا ومرهمدر زیرا صلوات
ایله علل مذکوره زائل ورحمت رحمانه مستحق ونائل
اولوب سخط ونیراندن خلاص اولور البیت السابع

عَدَّ الحصی والثری والرمل یتبعها
نجم السماء ونبت الارض والمدر

لغت بیت عدّ تشدید دال مهمله ایله اصلی عدد ایدی
دال داله ادغام اولنوب عدّ اولدی وما بعدینه
اضافت ایله تنوین اسقاط اولندی حصی قصر ایله
حصاة کلمه سنك جمعیدر صغار احجارك اسمیدر
توده بحر وبر وعمار وقفارده اولاندن اعمّدر

ثری ثاء مثلثه وقصر ایله ارض وتراب رطب معناسنه
فاضل خادمی دیدیکه الحصی والثری دن مراد مقامه
مقام خطاب اولدیغندن استغراقدر بلکه احتمالی در
حصی وثری نک مجموعندن کندندن ترکب ایدن
جمیع اجزاسی مراد اولنه وآجزادن علوم وادراکمزك
جواهر فرده یعنی اجزاء لا تتجزی یه وارنجه جمیع
احاطه ایتدیکی شی مراد اولنه رمل قوم معناسنه
یتبعها عدد وکثرتده تبعیت ایدر دیمکدر وجه تبعیت
خفی اولور دیکلدر زیرا کثرت تابع قیلنان نسبت ایله
متبوع آتی ایله منفرده در سماده اولان کواکب ایله
ارضده ساقی واولمیان نبات میاننده اسم مشترکدر
سماء مد ایله در اما مدسزدر قولی خطادر زیرا
وزنی مخلدر نبت الارض ارضك انبات ایتدیکی شیدر
سؤال اولنورسه نبت الارضدن ظاهر اولان
اشجار ونباتاتدن نامیات غیر حیوانیه نك
جمیعنه شامل اولوندر و بو جمیع اعوام بلکه
شهور وایامك جمیعسنده تجددی اعتباریله در
اشجار ایسه بویله دکلدر اکا سنبله اکثر یتنبی
اقتضا ایدر جواب بودرکه اصلنی بعد التسلیم

نجم السماءده نجم صح
بوسیدن بعدنن السماء دیدی صح

ممکندر

ممکندرکه بوده ان زمان تکلمده اعتبار اولنه
بناء علیه جائزدرکه ادراکمزك احاطه ایتدیکی شی اوزره
بتبعیت اعتبار اولنه وبیانت ایتدیکمز اعتبار ایله بیت
اتی ذکر ایلدیکم ذلك التعمیمه ملایم اولماز کذا قاله
الفاضل الخادمی مدر تحریك مدرة کلمه سنك جمعیدر
قصبه قصبه شللی مدره تراب متلبد معناسنه ازهری
دیدیکه مدر قطع طین معناسنه بعضلر قوم قرشیمامش
ساقلی واوزلی حیا مور دریمش بغدادی وبندرنك
نسخه لرنده المدر یرینه المطر واقع اولمشدر اعراب
عدد منصوب اولوب صل قولنه مفعول مطلق نوعیدر
یعنی عددی بیانت ایچوندر زیرا عدد مفعول مطلقه
دلالت ایدن هر شی مفعول مطلقدر فاجلدوهم ثمانین
جلدة قول شریفنده اولدیغی کبی تقدیری صل صلاة
عدد الحصی الخ دیمکدر وعد کلمه سی نزع خافضیت
ایله منصوب قیلنمقده ممکندر تقدیری صل صلاة
کثیرة کعدد الحصی دیمك اولور کذا قاله الفاضل الخادمی
الحصی عددنك مضاف الیهیدر والثری جر ایله الحصی
اوزرینه معطوفدر والرمل جر ایله ما قبلنده یا
قرینه یا بعدینه معطوفدر یتبعها ده اولان

ضمیر الحصی والثری والرمل الفاظنه راجعدر نجم السماء
یتبع نك فاعلی اولمق اوزره مرفوعدر وجمله سحب
مضاف الیه دن حالیت اوزره محلا منصوبدر واضافت
ظرفیه در ونبت الارض رفع ایله نجم اوزرینه
معطوفدر بعضلر جر ایله السماء اوزرینه معطوفدر
دیمش والمدر رفع ایله نجم اوزرینه یاخود قربنه
معطوفدر معنای بیت یا ربی بنی محنتلردن رها دی (جمیع شراحك اتفاقنه کوره صح)
اوزرینه بر وبحرده اولان اشجار صغارك عددی
وارض رطبه واجزاسی عددی ورمل عددی صلوات
ایله کثرتده ذلك العدده نجم سما ونبات زمین
وقطع تراب متلبد وقطع طین یاخود قطرهٔ مطرك
عددی تابع اولدیغی حالده چونکه عند الحکما کواکب
وحرارت وبرودتنك نبات ارضده نوعا تأثیری
ومطرك دخی اندن دخلی اولمغله نجم سما ونبت ارض
ومطر ومدری جمع ایدوب مراعاة للنظیر بعضنی بعضنه
عطف ایلدی

البیت الثامن

> وعد ما حوت الاشجار من ورق
> وكل حرف غدا يتلى ويستطر

لغت بیت حوت احاطه وجمع ایلدی دیمکدر اشجار

شجره

شجرهنك جمعیدر شجر کندو ایله قائم اوله ساقی
صلبی اولانلردر نخل وغیری کبی واحدسی شجرهدر
وشجرات اوزره ده جمعلنور فاضل خادمی دیدیکه
اشجاردن مراد الله تعالینك ابتدا خلقندن انقراض
زماننه دکین در ورق فتحتین ایله شجرهٔ واحده دن
دیمکدر وورقدن مراد تلك الازمنه ده تجدد (فاضل خادمی دیدیکه صح)
ایدنلردر حروف هجادن هر حرفدر وحرفدن مراد
کندودن کلمات ترکب ایدن شیدر وعموم مجاز
طریقیله کلماتی شامل اولانلردر غدا غین معجمه وفتح
دال مهمله ایله در غدا غدوا دینلور غدوه ده کتسه
وغدوه صلوات صبح ایله طلوع شمسك ما بینیدر وبو
اصلیدر مأمولدر بوراده افعال ناقصه دن صار
وکان معناسنه اوله یتلی قرأت معناسنه اولان
تلاوه دن مأخوذدر ویتلیدن مراد تلفظ اولنان (فاضل خادمی دیدیکه صح)
شیدر مقام مبالغهنك اقتضاسنه کوره کرك
لفظ انساندن اولسون کرك جن وملك اولسون انساندن
مراد ماضی وحال واستقبالده جمیع افرادیدر
یستطر کتب وتحریر اولنور دیمکدر کرك کاتب
انسان وکرك جن وملك اولسون ومکتوب کرك کتب الهیه

كوك علوم مدونه كوك مطلق كتب اولسون كتب
سجاوت وغيري كبي اعراب بيت وعد عدد الحصى
اوزرينه معطوفدر ما حوت عدنك مضاف اليهيدر
تقديري الذي حوته ديمكدر ما اسم موصولدر الاشجار
حوت كلمه سنك فاعليدر حوت ده كي ضمير محذوف
مايه راجعدر وحوت جمله سي موصولك صله سيدر
من ورق حوت كلمه سنه متعلقدر وموصولي بياندر
وكل ما موصوله معطوفدر وحرف كلمه سنه مضافدر
غدا فعلون مؤخرانك ظرفيدر وزن ايچون تقديم
اولنمشدر يتلي اولنك ضميله مبني للمفعولدر ويستطر
بودخي مبني للمفعولدر معناي بيت يا ربي نبي مختار
هادي اوزرينه اشجارك اوراقدن احاطه وجمع
ايلديكي عدد يعني جميع اوراق اشجارك عددي
وحرف هجادن جميع حرفلك عددي يعني اول حرف
فنني لغت ايله اولورسه اولسون سحر وغدوه ده تجدد
قرات وتلفظ وكتابت اولنور حروفك عددي صلوات
ايله غد لفظنك تخصيص بالذكرك نكته سي غد قراءت
وتلاوته اشرف واغلب اوقاتدر البيت التاسع
وعدّ وزن مثاقيل الجبال كذا يتلوه قطر جميع الماء والمطر

لغت

لغت بيت مثاقيل مثقال كلمه سنك جمعيدر مثقال
يكرمي قيراطدر وهر قيراط بش اربه دردر وزن
مثاقيلدن مراد جميع جباله مشتمل اولاندر مصباحده
مثاقيل اون درهم وثلاث اسباع درهمدر وهر
يدي مثقال اون درهمدر وشبلك مثقالي كندي
مثلندن ميزانيدر جبال جبل كلمه سنك جمعيدر
ودنيانك جبالي كثيردر من جهة العدد احصا اولنمادر
ووزن مثاقيلني انجق الله تعالى بيلور كذا شونك كبي
ديمكدر كثرت وعددده مثاقيل جباله اشارتدر
يتلوه اكا تابع اولور ديمكدر قطر وقطره نقطه
معناسنه فاضل خادمي ديديكه قطر جميع الماء بحار
يا انهار يا آبار يا عيون يا امثالي ديمكدر ومراد
تلك المياهك قطراتيدر اكر تلك المياه قطرات ضعيفه
صغيره يه تقسيم اولنسه پس فني قدر ومقدار
وارد ركه بوكا بالغ اوله بورادة مراد بودرو جميع
لفظيله تأكيدك نكته سي بودركه حال دعاده موجود
اولان شيئه اختصاص توهم اولنميه وجميع ازمنه
متجدده ده مياه مذكوره نك اسمي اطلاق اولنان
شيئه شامل اوله بلكه مقام مبالغه نك اقتضا

ايديكنه كوره دار جناندن اولان مياه هر ده شامل
اوله المطرده اولان لام استغراق ايچوندر جميع مطر
ديمكدر اعراب بيت وعدّ نصب ايله بينين سابقينده
اولان عدّا اوزرينه معطوفدر وزنة مثاقيل
الجبال جر ايله وتتابع اضافات ايله مضاف اليه در
كذا جار ومجرور يتلوه يه متعلقدر وبغدادى
وتبدرينك نسخه لرنده كذا بدلى كما واقع اولمشدر
كاف مثل معناسنه وما موصولدر ويتلوه ضميرى
موصوله راجعدر وقطر يتلوه نك فاعليدر
وجمله سى موصولك صله سيدر قطر لفظى
جميع المائيه مضافدر والمطر دفع ايله قطر اوزرينه
معطوفدر معناى بيت يا ربى نبى مختارك هادى
اوزرينه قطرات جميع ما وقطرات جميع امطار
كندويه تابع اولان مثاقيل جبال وزنى مثلى
مثاقيل جبال وزنى عددى صلوات ايله يا خود
ذلك العدده تابع اولان جميع مياه وامطارك
قطراتى كبى صلوات ايله يعنى رسول اكرم صلى الله
تعالى عليه وسلمه اولان صلوات تلك المذكوراتك
عددى ومقداريجه اولمقلقدر ديمكدر وجه تشبيه بودر

ومياه

ومياه وامطارك جباله مناسبتى ظاهردر
بو بيت واحده بونلرى ذكر وجمعى تناسبدن خالى
دكلدر

البيت العاشر

وَالطَّيرِ وَالوَحشِ وَالاَسمَاكِ مَعْ نَعَمٍ
يَتلُوهَا الجِنُّ وَالاَملَاكُ وَالبَشَرُ

لغت بيت طير طائرك جمعيدر صحب وصاحب كبى
وطيرك جمعى طيور واطيار در قطرب ديديكه طير
واحد وجمعه ديرلر ابن انبارى ديديكه طير جماعتندر
تأنيثى تذكيرندن اكثردر واحد ايچون طير دينلمز
بلكه طاير دينلور وكاهيجه انثى ايچون طائره دينلور
وحش دواب بروندن استيناس اولنميانلر در جمعى
وحوش در وهر حيوانكه ناسدن توحش وفرار
ايدر اولدر وحشى وحشى دركويا تأكيد ايچوندر
شاعرك قولنده اولديغى كبى

والدهر بالانسان دوارى

كثير الدوران ديمكدر فارابى ديديكه وحش وحشى
كلمه سنك جمعيدر اسماك سمك كلمه سنك جمعيدر
فرس وافراس وفلك وافلاك كبى سمك حوت
معناسنه صحاحده سمك ما خلقندندر

واحدی سمكةٌ در و سمك كلمه سنك جمعی سماك
و سموك در ربع سكون عين مهمله و فتح ميم ايله در
مصباحده معَ شيئی شيئه ضم ايدر كلمه در و تحتانی
كوره و تنوين دخولنه كوره ظرف در خرجنا معاً كبی
و بو فتح عين ايله در و اسكان عين ايله بنی ربيعه
لغتيدر بعضيلر سكونده حرف در ديمش نعم
فتحتين ايله ابل و بقر و غنمك اسميدر فاضل خادمی
ديديكه نعم مراعی ده اوتليان حيواندر بعضيلر
مطلقا قوايم اربع صاحبلريدر ديمش بعضيلر نعم
خاصةً ابل در ديمش و تيلونها اكا تابع اولور ديمكدر
جن و جنه انسك خلافيدر جان جنك واحديدر
بشردن استتارندن انكله تسميه اولندی
املاك و ملائكه ملك كلمه سنك جمعيدر اصلی همزه ايله
مألك در مأخذی الوكه در رساله معناسنه
وجه تسميه ملائكه الله تعالی ايله عبادی
بينده رسل اولدقلرندن بو اسم ايله تسميه ايلديلر
مقاصد المقاصد شرحنده علامه الشيخ محمد البحث
عثمانی ديديكه حكمانك عندنده جن ارواح مجرده در
نفوس بشريه نك ابداننه تعلقی كبی تعلقسز اجسام

عنصريه

عنصريه ده تأثير و تصرفی واردر و اما شياطين افراد
انسانده قوه متخيله در قوه عاقله يی استيلا ايدوب
جانب قدس و كمالات عقليه يی اكتسابدن كيرو
قويوب شهوات و لذات جانبنه صرف ايدر اما
بزم عندمزده جن اجسام لطيفه هوائيه در اشكال
مختلفه ايله تشكل ايدوب آنلر احوال عجيبه ايله ظاهر
اولور او قدر واركه انلردن بعضيسی مؤمن و بعضيسی كافر
و بعضيسی طايع و بعضيسی عاصيدر و بزم عندمزده
شياطين اجسام ناريه در شأنلری انلر ايچون شر و اغوا
و اسباب معاصی يی تذكر و منافع طاعاتی انساء ايله
فساده القادر و نبه حكما عندنده ملائكه عقول مجرده
و نفوس فلكيه در و انلردن بعضيسی اجسام ايله
اولان تدبير و تأثيردن اصلا علاقه لری اولميوب
كروبيين اسمنه مختص اولديلر بونلر انوار جلال الله ده
مهيم و مستغرق اولوردر اصلا مفارقت ايتمزلر و اما ملائكه
عندمزده اجسام لطيفه نورانيه در اشكال مختلفه ايله
تشكل ايدرلر شأنلری خير و طاعت و علم و افعال شاقه
اوزرينه قدرتدر و بونلر الله تعالی نك انبيا سنه
رسل و وحينه امنا سيدر و ليل و نهار من غير فتور تسبيح ايدرلر

والله تعالى كند ولرينه امرايتد كلرينه عصيان ايتمزلر
وما موراولد قلرى شيئى ايشلولر بشر فتحتين ايله
بشرة نك جمعيدر قصب وقصبة كبى بشره ظاهر
جلددر صكره واحد وجمعى انسانه اطلاق اولندى
لكن عرب تثنيه ايدرلر جمع ايتمزلر تنزيلده قالوا
انؤمن لبشرين مثلنا اولديغى كبى **اعراب بيت**
والطير جر ايله بيت سابقده وزن اوزرينه عطف اولنور
رفع ايله قطع اوزرينه معطوفدر والوحش جر ايله
الطير اوزرينه معطوفدر رفع ايله قطع اوزرينه
معطوفدر الاسماك جر ايله الوحش اوزرينه معطوفدر
رفع ايله قطع اوزرينه معطوفدر مع نعم جر ايله مع
مضاف اليهيدر يتلونها ده اولان ضمير منصوب تلك
المذكورات راجعدر واو علامت جمعدر فاعل
بعدنده اولان اسم مرفوعدر ياخود واو يتلونهادن
بدلدر اكلونى البراغيث لغتنده ذكر ايلدكلرينه
كوره واسروا النجوى الذين ظلموا قول شريفى بونده در
ياخود جمله خبر مقدمدر بعدنده اولان اسم مرفوع
مبتدا مؤخردر تقديرى الجن يتلونها ديمكدر والملائكة
والبشر الجن اوزرينه معطوفلردر واعرابكى اعرابى كيدر

معناى بيت يا ربى بنى مختار هادى اوزرينه هواده
اولان طيرلرك وبرده اولان وحشك وبحرده اولان سمكلرك
عددى صلوات ايله ذلك العدد عدد نعم يعنى ابل
وبقر وغنمك عددينه مقارن اولديغى حالده وتلك
المذكوراته جن وملائكه وبشر تابع اولورينه صلوات
بونلرك عدديله اولمقلقده يعنى يا ربى تلك المذكورات
عددنجه صلوات ايله بونلرك خلقتلرندن انقراض
زماننه دكين يعنى جميع ازمنه متجدده ده رؤسلرى
عددنجه صلوات ايله مناسب اولان بونلرك انفاس
وحركات وخطواتلرى عددينجه درج ايتمكدر وبونده
ادنادن اعلايه ترقى واردر زيرا ملائكه جندن
افضلدر وعامه بشر عامه ملائكه دن افضلدر
اما عامه ملائكه اوزرينه عامه بشرك افضليتى
الله تعالينك ان الله اصطفى ادم ونوحا وال ابراهيم
وال عمران على العالمين قول شريفندن اوتورى
وملائكه جمله عالمدندر پس نه زمان ال ابراهيم عالمين
اوزرينه تفضيل اولنه تحقيق عامه بشر افضلدر
ورسل ملائكه اوزرينه عامه بشرك عدم تفضيلى
معلومدر پس بونلرك ماعداسنده معموله باقى قالدى

کم عامه ملائکه در بوکا سؤال اولندیکه عام مخصوص
بو حکم قطعی ایله نیجه حجت قطعیه اولور جواب
ویرلدیکه بو مسئله ظنیه در بونده ادلهٔ ظنیه ایله
اکتفا اولنور زیرا انسان اکتساب کمالاتدن شاغله
شهوت و غضب و سنوح حاجات ضروریه دن عوائد
و موانعک وجودیله بیله فضائل کمالات علمیه
و عملیه یی تحصیل ایدر شبهه یوقدرکه شواغل صوارف ایله
کسب کمال اشق و اخلاص عملی ادخلدر بویله اولنجه افضلدر
و معتزله و فلاسفه و بعض اشاعره تفضیل ملائکه یه
ذاهب اولوب وجوهله تمسک ایتدیلر وجه اول ملائکه
بالفعل ارواح مجرده کامله در شهوت و غضب کبی
مبادی شرور و آفات و ظلمات هیولی و صورتدن
مبرادر افعال عجیبه اوزره قویه و کوائنک ماضی
و آتی سنی بی غلط عالمه در بوندن جوابده دینلدیکه
بونک مبناسی اصول فلسفیه اوزره در اسلامیه
اوزره دکلدر زیرا ملائکه عندلرنده مجردات دکلدر
بلکه اجسام لطیفه در وجه ثانی انبیاء عظام علیهم السلام
افضل بشر اولمقلغیله بیله ملائکه دن الله تعالینک
علمه شدید القوی و نزل به الروح الامین قولنه نظیر

دیلیله

دلیلیله تعلم و استفاده ایدرلر شبهه یوقدرکه
معلم متعلمدن افضلدر بوندن دخی جوابده دینلدیکه
تحقیق تعلیم الله تعالیدندر ملائکه انجق مبلغلردر
وجه ثالث تحقیق کتاب و سنتده انبیانک ذکری
اوزرینه ملائکه نک ذکرینک تقدیمی مطرددر
بو دکلدر الا شرف و رتبه ده تقدملری ایچوندر
بوندن دخی جوابده دینلدیکه ملائکه نک تقدملری
وجودده در شرف و رتبه ده دکلدر و انلرک
وجودلری اقدم در نیس ایمان انلره اقوی در
و تقدیمی اولی در کذا فی شرح العقائد للعلامة السعد

البیت الحادی عشر

وَالذَّرِّ وَالنَّمْلِ مَعْ جَمْعٍ لِلْحُبُوبِ كَذَا
وَالشَّعْرُ وَالصُّوفُ وَالأَرْيَاشُ وَالْوَبَرُ

لغت بیت ذر صغار نمل معناسنه یاخود ذرة
شمس معناسنه نمل معروفدر جمع مجموع یا جمیع
معناسنه در حبوب حب کلمه سنک جمعیدر
مصباحده دیدیکه حب اسم جنسدر سنبله و کمامده
اولاندن حنطه و غیری معناسنه واحدی
حبه در واحد سنک لفظی اوزره حبات

جمعلنور وجبات اوزره ده جمعلنور كلبة وكلاب
كبى شعر فتح شين معجمه وسكون عين مهمله ايله
شعور اوزره جمعلنور فلس وفلوس كبى وفتح عين
مهمله ايله اشعار اوزره جمعلنور سبب واسباب كبى
وبو انساندن وسائر حيواندن بتن شيدر ومذكوردر
واحده سى شعرة در وشعر كلمه سنك جمعلنمسى اسم
جنسى مفرده تشبيه دن اوتوريدر ابل وابال ده
دنلديكى كبى كذا فى المصباح صوف انجق غنمده بتن
شيدر كذا فى شرح الفاضل الخادمى شيخ عمر بندرى
ديديكه صوف شاة وغيريه بتن شيدر ارياش
ريش كلمه سنك جمعيدر وبو طائر انجوندر
واحده سى ريشة در طايرك جناحلرندن اون
التى ريشه واردر دردنى قوادمدر ودردنى
خوافيدر ودردنى مناكبدر ودردنى باهردر
كذا فى المصباح وقاموسده ريش كسر ايله راش كبى
طير انجوندر جمعى ارياش ورياش در ووبر
تحريك ايله ابل وارنب واشالنك صوفيدر جمعى
اوبار در قاموسده بويله در ومصباحده ديمشكه
وبر غنمك صوفى كبى ابلك وبرى دينلور وارنب

واشالك

واشالنك وبرى دينلور ازهرى ديديكه سمور
وفنك وثعلبك وبرى دينلور اعراب بيت
والذر جر ايله ما قبلنده كى بيتده اولان الطير
اوزرينه ياخود رفع ايله الجن اوزرينه معطوفدر
والنمل الذر اوزرينه عامك خاص اوزرينه عطفى
كبى عطف اولنور نته كيم لغت بيانندن تقريريمزدن
مستفاددر مع فتح ميم وسكون عين مهمله ايله
جمع الحبوب يه مضافدر كذا اعرابى بيت تا سعده
مرورا بيدى والشعر جر ايله الذر اوزرينه معطوفدر
ياخود رفع ايله ينه الذر اوزرينه معطوفدر
اكر الذر الجن اوزرينه معطوف اولورسه ليس
واو جمله يى عطف واستيناف ايچوندر والشعر
مبتدادر وسائرلرى آنك اوزرينه معطوفلردر
وخبرى محذوفدر تقديرى كذلك در والصوف
الشعر اوزرينه معطوفدر وعطفى خاصك عام
اوزرينه ياخود احد متغايرينى اخر اوزرينه
عطفى قبيلندندر معناى بيت يا ربى نبى مختار
هادى اوزرينه جميع حبوبك وشعر انسانك
وصوف شاتك وحيواناتدن غيرك صوفلرى

وریش طوردر وبرابل وبرارنب وامثالنك
وبری عددینه مقارن نمله صغار ونمل عددی
صفتی ایله

البیت الثانی عشر

وما احاط به العلم المحیط وما
جری به القلم المأمون والقدر

لغت بیت احاط شمول معناسنه اولان احاطه دن
مأخوذدر علم علی ما هو علیه معلومی معرفتدر
وبو مخلوقاتك علمیدر والله تعالی نك علمی احاطه
وعلی ما هو علیه خبردر زیرا الله تعالی معرفت ایله
وصفلنمازنته کم الله تعالی بیوردر وقد احطنا
بما لدیه خبرا وعلم الله تعالینك صفات ازلیه
سندندر بو صفت علم معلوماته تعلقی عندنده
معلومات منکشفه اولور ومعرف دن مشتق
ذکورده تعریفده دور لازم کلمز زیرا معرف
معناء اصطلاحیدر ومعرف معناء لغویدر
یاخود بینهما ده اشتقاق جریانی مسلم دکلدر
شرح عقایداوزره رمضان افندینك تحقیقیده
قلم نوردندر طولی سما وارض ما بینیدر
ودنیلور کم الله تعالی اولا قلمی خلق واکا نظر بیوردی

ایکی شق اولدی وجریان ایله امر بیوردی قلم یا ربی
نه ایله جریان ایدهیم دیدی الله تعالی یوم قیامته
دکین اوله جق ایله جریان ایله دیو بیوردی قلم بونکله
لوح اوزره جریان ابتدی لقانی شرح جوهره ده
دیدیکه قلم جسم نورانیدر الله تعالی انی خلق ایدوب
الی یوم القیام اولانی واوله جغی کتب ایله امر ایلدی
قلمك حقیقتنه عدم علمنز ولوح جزممز اولمدیغندن
حقیقتندن امساك ایدهرز وابن عباس رضی الله عنهما دن
روایتندن ان اول شئ خلقه الله تعالی القلم وامره
ان یکتب کل شئ بروایتده لما خلق الله القلم قال له
اکتب فجری بما هو کائن الی یوم القیمة بیورلدی
قدر تحریك ایله قدرت معناسنه در وقدرت
صفت قدیمه در اشاعره عندنده علی وفق الاراده
مقدوره تأثیر ایدر وتکوین ایله قائلین اولان
ماتریدیه عندنده مقدوری ممکن الوجود قیلان
صفتدر وفاضل خادمی قدر الله تعالی علم ازلیسی
حسبیله تقدیر ایلدیکی شیدر دیدی اعراب بیت
وما والذی معناسنه محلا مجرور مضاف الیه تقدیر ایله
الذی اوزرینه معطوفدر تقدیری وعدما دیمکدر

یاخود محلا مرفوع الذراوزرینه معطوفدر الذر
مرفوع اولدیغنه کوره تنه کیم ذکوایلدك احاطه
عائدیله بیله موصولك صله سیدر العلم رفع ایله
احاطه نك فاعلیدر والفلام رعهدایچوندر
یاخود کمال ایچوندر زید الرجل کبی جمیع صفات
رجولیتی جامعدر دیمکدر المحیط رفع ایله العلمك
صفتیدر وما ماقبلنه معطوفدر ما اسم موصول
اولوب محلا مجرور یا مرفوعدر ذکوایتدیکمز کبی
جری به عایدیله بیله موصولك صله سیدر القلم
رفع ایله جرینك فاعلیدر بونده اولان لام
العلمده اولان لام کبیدر تقدیری القلم الاعلی
دیمکدر المأمون القلمك صفتیدر بر نسخه ده
المأمون یرینه راء ایله المأمور واقع اولدی
والقدر رفع ایله القلم اوزرینه معطوفدر

معنای بیت یا ربی بنی مختارک هادی اوزرینه
علم ازلینك احاطه ایلدیکی کلیات وجزئیات
وغیب وشهادت وواجب وممکن وجواهر واعراض
مجردات ومادیات وفلکیات وعنصریاتك
عددی صلوة ایله واسرار علمك اوزره امین قلدیغك

قلم

قلم اعلانك جریان ایتدیکی شیئك عددی صلوة
ایله یاخود لوح محفوظده هر شیئی کتابت ایله مأمور
اولان قلم اعلانك جریان ایتدیکی شیئك عددی
یاخود حفظه وکرام کاتبینك یازدیغی قلمك
عددی صلوة ایله وقدرتنك تعلق ایتدیکی شیئك
عددی یاخود علم ازلینك اقتضاسیچه تقدیر ایلدیکك
شیئك عددی صلوت ایله وشبهه یوقدرکه ناظم
قدس سره بنیمزه صلی الله تعالی علیه وسلمك اوزرینه
عدد غیر متناهی ایله صلوت طلبنك نکته سی
زیرا الله تعالینك علمی غیر متناهیدر وقلمك جریانی
روز حشر وجزایه دك اولوب قدرت الهیه دخی
ذات نزاهت سمات تندن وممتنعاتدن ماعدا جمیع
اشیایه تعلق ایتمکله عد واحصادن خارج اولوب
غیر متناهی اولور خفی بیورلمیه بویله مبالغه سلطان
کونین ورسول الثقلین صلی الله تعالی علیه وسلم
حقنده استفاده اولنور البیت الثالث عشر

وَعَدَّ نَعْمَاۤئِكَ اللَّاتِي مَنَنْتَ بِهَا	عَلَى الْخَلَائِقِ مُذْ كَانُوا وَمُذْ حُشِرُوا

لغت بیت نعماء فتح نون ومد ایله نعمه کلمه سنك جمعیدر

علامه نابلسی نك نسخه سنده انعام وافتح والمشدد
انعم فتح الف وسكون نون وضم عين مهمله ايله نعمة
ونعماء نك جمعيدر وبو نسخه ده مبالغه واردر
مصباحده نعمى ونعماء حبلى وحمراء كبى نعمة شللى انعمت عليه
اسمدر ونعمة كلمه سنك جمعى نعم وانعم در ونعماء
ونعماء نك جمعى دخى انعم در اللاتى التى نك جمعيدر
منت احسان يا امتنان معنا سنه اولان منّ دن
مأخوذدر وامنن عليه به وانعم عليه به دينلور واسم
منة وجمعى منن در خلوبق مخلوقات معنا سنه
مذ ضم ميم ومكسورده اولور وسكون ذال معجمه ايله
اسم زمان حاضرده در وماضيده اول مدتدر حين
ووقت معنا سنه وما بعدندن مخبر بر ظرفدر
وبو مبتدادر ما بعدى خبريدر ومعنا سى بين بين در
لقيته مذ يومان كبى بنم بينم ايله انك لقاسى
بينى يوماندر وبوكى جمله فعليه وكى ايدر ما زال
مذ عقدت يداه ازاره قولى كبى وجمله اسميه ده وكى
ايدر ما زلت ابغى المال مذ انا يافع قولى كبى بو تقديرجه
مذ جمله يه مضاف ظرفدر ياخود كندويه مضاف اليه
اولان زمانه مضاف ظرفدر ومذك اصلى نون ايله منذ

اولوب صكره نون حذف اولنوب ذال مضمومه اولدقدن
صكره اسكان اولندى ومذ ومنذ ذكر ايتدكلريمزده
بيانندر وبو قاموسك خلاصه سيدر كانوا
وجدوا معنا سنه حدث وزمانه دلالت ايدن
كان تامه در حشروا مبنى للمفعولدر جمعوا معنا سنه
مستقبلدن ماضى ايله تعبيرى تحقق وقوعى ايچوندر
الله تعالى نك ونفخ فى الصور قول شريفى كبى ينفخ معنا سنه
مجازدر **اعراب بيت** وعدّ دال المهمله مشدده نك
نصبيله سابق عدا وزرنيه معطوفدر نعمانك
جر ايله مضاف اليه در وكاف اول قصيده ده يازدى
قوليله ذكرى سبق ايدن جناب ربه خطابدر اللاتى
موصولدر مننت فتح تا ايله نبيه جناب ربه خطابدر
ومننت جمله سى موصولك صله سيدر وموصول صله سيله
نعماء نك صفتيدر بها مننت به متعلقدر وضمير
نعمايه عائددر على الخلوقى مننت به متعلقدر
مذ كانوده ضمير خلائقه راجعدر كانوا جمله سى
محلا مجروردر مذ كلمه سنك مضاف اليهيدر ومذ حشروا
مذ كانوا اوزرنيه معطوفدر **معناى بيت**
يا ربى نبى هادى صلى الله تعالى عليه وسلم اوزرنيه

اولكى

جمیع مخلوقاتکه انعام واحسان ایلدیکك جمیع
نعمك عددی صلوات ایله اول جمیع مخلوقات
دنیاده عدم اصلیلرندن ایجاد اولنوب بعد الموت
آخرتده اعادهٔ روح ایله جمع وحشر اولندقلری
وقتده دك صلوات ایله وشبهه یوقدر نعم الهیه من جهة
الکثره احصا اولنماز بلکه تلك النعمه‌دن نعمت واحده
احصا اولنمیان نعمت اخری ملازم اولورتته کم الله
تعالینك وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها ان الانسان
لظلوم کفار قول شریفی بوکا دلالت ایدر کفارك
معناسی نعمی بروجه مبالغه ستار دوردیمکدر

البیت الرابع عشر

وَعَدِّ مِقْدَارِهِ السَّامِي الَّذِي شَرُفَتْ
بِهِ الْبُنُوَّةُ وَالْأَمْلَاكُ وَافْتَخَرُوا

لغت بیت مقدار قدر معناسنه حرمت ووقار
ومنزله دیمکدر مصباحده قدر الشیء دال مهمله‌نك
سکونی ایله وفتحی من جهة المبالغه لغتدر هذا قدر
هذا وقدره دینلور انك مماثلیدر دیمکدر ماله عندی
قدر ولا قدر دینلور انك حرمت ووقاری یوقدر
واخذ بقدر حقه وبقدره دینلور مقدار ومساویسی

دیمکدر

دیمکدر قرأ بقدر الفاتحه وبقدرها دینلور مقداری
دیمکدر سامی سین مهمله ایله سما یسمو سمودن مأخوذدر
علو معناسنه وبوندن سمت همته الی معالی الامور
دینلور عز وشرف طلب ایتسه شرفت فتح شین معجمه
وضم را ایله علو معناسنه اولان شرفدن مأخوذدر
وشرف فهو شریف دینلور بنوت نبی‌نك جمعیدر املاك
ملك کلمه‌سنك جمعیدر ملائکه دخی ملك کلمه‌سنك
جمعیدر اعراب بیت وعد نصب وتشدید دال ایله
ماقبلنه معطوفدر مقداره جر ایله عدك مضاف
الیهیدر وضمیر بیت سابقده مختاره عائددر
السامی مقدارهنك صفتیدر الذی اسم موصولدر
بو دخی مقدارهنك صفتیدر وبو صفتلر تعلیل
ویا تبیین معناسنه‌دندر زیرا رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلمك رتبه وقدر عالیسنی بیان ایدر
به شرفت قولنه متعلقدر وضمیر مجرور متصل نبی مختار
صلی الله تعالی علیه وسلمه راجعدر البنوة شرفت کلمه‌سنك
فاعلیدر وجمله‌سی موصولك صله‌سیدر وبوده
صله‌سیله بیله السامینك صفتیدر والاملاك رفع ایله
البنوة اوزرینه معطوفدر وافتخروا شرفت اوزرینه

معطوفدر ~~وافتخارا شرفت اوزرینه معطوفدر~~

وضمیر جمع بنیین واملائکه راجعدر **معنای بیت**

یا ربی نبی مختار رها دی اوزرینه سنك عندنده و

مقدار عالی وقدر سامی ومنزله وحرمت ووقاری

عددی صلوات ایله اویله مقدار عالی وقدر سامی

صاحبی نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم که سائر

انبیا وملائکه شرفیاب وانکله افتخار ایلدیلر

ماننده آفتاب نهار معلوم ومتیقن وآشکاردر که

رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك قدر عالی

ومنزله ومقدار سامیلرینك احصاسی متعذر و

تعدادی متعسردر خفی بیورلمیه عدد مقولهء کمدندر

قدر مقوله کیفدندر وما بعدنده ذکر اولنان

شرافت ثانی یه مناسبدر بجوزا اولدهده اولور یعنی

عدده پس بوکا کوره معنا دیمك اولور که یا ربی صلوات

ایله که اول صلواتك علو وعظمتده رتبه سی انبیا

وملائکه نك شرفیاب وافتخار ایلدکلری ذاتك

النبینك قدر سامی ومقدار عالیلری کبی اوله انموذج

اللبیب فی خصائص الحبیب ده بیننده صلی الله تعالی علیه

وسلم زمان آدم علیه السلامدنبرو جمیع خلقه ارسال

اولنمشی

اولنمش مرسلدر وانبیا علیهم السلام انك نوابیدر

وجن وملائکه یه ده ارسال اولندی وآدم علیه

انبیا علیهم السلام مع اکا ایمان کتوروب نصرت

ایتملری ایچون اخذ میثاق ایلدی ومواهب لدنیه ده

الله تعالی انبیایی دیوان انبیاده یا زمزما دامکه آدم

علیه السلام شو میثاقی انلردن اخذ ایتمیه صلوات الله

تعالی علیهم اجمعین **البیت الحادی عشر**

وَعَدَّ مَا كَانَ فِي الْأَكْوَانِ يَا سَنَدِي
وَمَا يَكُونُ إِلَى أَنْ تُبْعَثَ الصُّوَرُ

لغت بیت ما ذوی العقولك غیری یه اسمدر ذیرا

افعال واحوال واقوال معناسنه در اکر ذوی العقول

مراد ایدیدی وعد من کان دیرایدی وبو من وماننك

غالب استعمالیدر یاخود ذوی العقولك غیریلی

ذوی العقوله تغلیب مراد ایدر الله تعالینك

سبح لله ما فی السموات والارض قول شریفنده اولدیغی

کبی اما الله تعالینك الا لله ما فی السموات والارض

قول شریفنده ذوی العقولك وذوی العقولك

غیری یه تغلیبله در اکوان کلمه سی کونك جمعیدر بونکله

مراد مکوناتدر یعنی افعال واحوال واقوالی مقومه

ذوات دریا خود فی من معناسنه واکوان حصول
معناسنه اولدن کون کلمه سنك جمعیدر ومصباحده
کون الشئ حصوله معناسنه پس ما بی بیان اولور سند
فتحتینله حائط وغیری کبی کند ویه استناد اولنان
شیدر وسندی الله تعالی یه اطلاق مشهور دکلدر
زیرا اسماء الله توقیفیه در واقدر وارکه ناظم قدس سره
الله تعالی یه اطلاقنه مطلع اوله بعث ارسال معناسنه
صور ضم صاد مهمله وفتح واو ایله تمثال معناسنه اوله
صوره کلمه سنك جمعیدر وکاهیجه صورة اطلاق
اولنوب صفت مراد اولنور صورة الامر کذا وصورة المسئله
کبی صفتلری دیمکدر وصور ایله مراد یا افعال
واحوال واقوالدر یا ذوات در زیرا الله تعالی یوم
قیامتده جمیع ذواتی وجمیع صفات واحواللرینی
بعث ایدر نته کم محلنده تقریر اولندی سؤال اولنورسه
غایت داخله میدر یوم قیامت ان تبعث الصور
قولنده داخل اوله جواب بودرکه غایت داخله در
زیرا الی نك ما بعدی ما قبلی جنسندندر وایدیکم
الی المرافق وارجلکم الی الکعبین آیت جلیله سنده
اولدیغی کبی زیرا ید رؤس اصابعدن کتفه دکدر

رجلك

رجلك بونك کبی رکبه یه دکدر پس الی نك ما بعدی
ما قبلنه داخلدر صورده بو بله ده یعنی دنیاده انسان
وغیریدن اولان واوله جق دیمکدر پس الصورده واو
لام عهدیچوندر اعراب بیت وعد نصب ایله ما قبلنه
معطوفدر ما موصولدر کان افعال تامه دندر
فی الاکوان کان یه متعلقدر وجمله سی موصولك صله سیدر
وموصول صله سیله بیله عدنك مضاف الیهیدر وموصولك
عائدی کان نك ضمیریدر یا سندی یاء متکلمه مضاف
منادادر وبو مخاطب ایله مراد اولان قصیده ده یا ربی
قولیله ندا اولنان جناب رب العالمیندر وموصولك ثانی
صله سی اولان یکون ایله موصول اوله معطوفدر
ان فتح همزه وسکون نون ایله ما بعدنده تبعث فعلی
تأویل مصدرده نصب ایدیجیدر تبعث مبنی للمفعولدر
تقدیری الی بعث دیمکدر الصور تبعث نك نائب فاعلیدر
معنای بیت یا ربی ویا سندی نبی مختار هادی
اوزرینه مکونات وموجوداتدن ذوی العقول
وغیریدن بولنان وبولنور اولانك عددی
جمیع مکونات یوم قیامتده بعث اولنیجه دك
صلوات ایله حفظ بیورلمیه الی ان تبعث قولندن مراد

ظاهر اولان شو حدّ ایله تحدید و انتها دکلدر
بلکه عادتلری اوزره عدم تناهیدن کنایه در

البیت السادس عشر

فی کلّ طرفة عینٍ یطرِفون بها
اهل السموات والارضین او یذرُوا

لغت بیت طرفة فتح طا و سکون را ایله طرف کبی
عینک احد جفنینی آخر اوزرینه اطباق قدر طرف
یطرف طرفا دینلور احد جفنینی آخر اوزرینه
اطباق ایلسه کذا فی شرح الفاضل الخادمی بغدادی
دیدیکه طرف عنه دینلور اندن بصرینی رد ایدوب
احد جفنینی آخر اوزرینه اطباق ایلدی دیمکدر
طرف بعینیه دینلور کوزلرینک قپاقلرینی تحریک
ایلدی دیمکدر و بوراده طرفة دن مراد تحریک
عیندر و عین معناسنده ده کلدی لوبرتد الیهم
طرفهم ایت جلیله سنده اولدیغی کبی اعینهم ایله
تفسیر ایلدی و بو جهتدن مرة واحده سی طرفة در
عین نکرهٔ عامّه در هر حیوان و غیر حیوانه شاملدر
ارضین خفّت وزن ایچون سکون را ایله ارض کلمه سنک
جمعیدر و اهللرندن مراد ملائکه و جن و بشر و تجرده

اولنان بقیه

اولنان بقیهٔ عوالمدر یذروا یترکو معناسنه
انواع بدیعه دن اولان اکتفا ایچون نونی حذف اولنمشدر
یذر یترک معناسنه در بونک ماضی و اسم فاعل
و مصدری استعمال اولنماز حتی دیدیلرکه عرب
یذرک ماضی و مصدرینی اماته ایلدیلر پس
نه زمان ماضی مراد اولنسه ترک دینلور اعراب بیت
فی کل طرفة عین ده کل طرفه یه و طرفه عینه مضاف قدر
یطرفون بها ده ضمیر مجرور طرفة عین قولنه راجعدر
و واو عقلاء دن جمع ذکور ایچوندر و بوراده مراد
بر سبیل تغلیب عقلاء دن اعمدر و یطرفون بها جمله سی
نکره اولان عین کلمه سنک صفتیدر یاخود اهل
السموات خبر مقدمیدر زیرا اهل ابتدا ایله مرفوعدر
یاخود یطرفون نک فاعلیدر و واو اکلونی البراغیث
لغتی اوزره علامت جمعدر پس بو واو حرفدر
یاخود اسمدر و بو فعلک فاعلی ضمیر جمعدر و اهل
واودن بدلدر او یذروا یطرفون اوزرینه معطوفدر
و یذروا ده اولان ضمیر جمع اهل یه راجعدر معنای بیت
یا ربی بنی مختار رها دی اوزرینه اعداد مذکوره
قدر و عددی صدد ایله هر طرفه و تحریک عینه که

اولعنى اهل سموات وارضين تحريك ياخود تحريكى
ترك ايدرلر يعنى تحريك وتحريكى ترك ايتدكجه
اعداد مذكوره مقدارى صلوات ايله ديمكدر

البيت السابع عشر

مِلْأُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرَضِينَ مَعْ جَبَلٍ
وَالْفَرْشِ وَالْعَرْشِ وَالْكُرْسِيِّ مَا حَصَرُوا

لغت بيت ملء كسر ميم وسكون لام ايله ملأت
الاناء ملأ فامتلأ ديلور انايى طولدردم
ديمكدر سموات سماءنك جمعيدر ارضين ضرورت
وزن ايچون سكون راء ايله ارض لفظنك جمعيدر
وبو قراءتده واقع دكلدر مع هذا سماءنك جمعى
واقعدر امام سيوطى اتقاننده ديمشكه ارضك جمعى
ثقيل اولديغندن قرآنده جمعى واقع دكلدر بو سببدن
تعددى اراده سى قصدنده ومن الارض مثلهن واقع اولمشدر
مع سكون عين مهمله ايله در جبل تحريك ايله
جبال لفظنك مفرديدر وبوراده جبلى نك ملء
لفظنه ملايم دكلدر زيرا جبل حجر وتراب ايله
مملودر اكر تجوزا ثقل معناسنه اولوب مدعوها
اولان صلواتك ثقلى شو مذكوراتك ثقلى كبى ديلورسه

مراد صح

وجه اولور علامه نابلسى ديديكه ملء جبل ايله
بالفرض والتقدير مجوف اولوب صكره صلوات ايله طولو
ديمك اوله ياخود جبلك جوفى حجر وترابدن عوض
صلوات ايله مملو ديمك اوله فرش قاموسده
فرشه فرشا وفراشا مأخوذ مصدردر بسط معناسنه
وفرش فضاء واسع معناسنه ده كلور اكر اولكى
مراد اولنورسه معناسى ارض ديمك اولور الله
تعالينك جعل لكم الارض فراشا قول شريفى كبى
واكر ايكنجى مراد اولنورسه اول ظاهردر عرش
الله تعالينك عرشيدر قاموسده اولديغنه كوره
حدود وصفدن خارجدر امام فخر الدين رازى
ديديكه الله تعالى عرشى نور جبارندن تلألؤ ايدر
ياقوت احمردن سرير هيئتنده خلق ايلدى لقانى ديديكه
عرش جميع اجسامى محيط جسم عظيم نورانى علويدر
بعضلر ديمشكه عرش وجود عينى ايله اول مخلوقدر
اكا عدم علممزدن حقيقتنى تعيينه قطعمز يوقدر
كتاب عظمتده وهب بن منبهدن روايت ايدوب
ديمشكه الله تعالى عرشى كندى نورندن خلق ايلدى
كرسى يى بالعرض اكا ملتصق وجميع ما فى جوف كرسى

قبلدی وما متن ریح اوزره در وحول عرشده
درت انهار واردر بری نوردر تلألؤ ایدر
وبری ناردر یاقار وبری ثلج ابیضدر در اندن
ابصار تلمّع ایدر وبری ماءدر وملائکهٔ کرام تلک
الانهارده قیام ایدوب الله تعالی یی تسبیح ایدرلر
وعرش ایچون اَلْسِنَهٔ خَلْق عددنجه لسانلر واردر
جملهسی تلک الالسنه ایله الله تعالی یی تسبیح وذکر ایدرلر
وعرشک عظمتی وصف اولنماز وروایت اولنورکه
الله تعالی عرشی خلق ایتدکده عجب ایدوب یا ربی
بندن اعظم بر مخلوق خلق ایلدکمی دیمش الله تعالی
درعقب بر حیه خلق ایلدی رأسی درّهٔ بیضادن
جسدی ذهب اصفردن عینی یاقوت احمردن ویتمش
بیک قنادی اولوب هر بر قنادنده یتمش بیک شعر
وار وهر شعرده یتمش بیک وجه وار وهر وجهده
یتمش بیک دهان وار وهر دهانده یتمش بیک
لسان اولوب انکله الله تعالی یی تسبیح وتنزیه
ایدر پس الله تعالینک امریله عرشی نصفیله احاطه
ایدوب نصف اخری مترسل ومعلق قالمشدر پس
عرش کندیندن اعظم وکندوینی محیط بر مخلوق کوردیکه

الله

الله تعالیدن حیا ایدوب خجالت وخوف کلدی
وهو علی کل شیء قدیر کرسی عرشک اوکنده وعرشه
ملتصق سریر هیئتنده نورانی جسم عظیمدر حقیقتنه
قطع وعلم اولمدیغندن اندن امساک ایدرز کتاب
عظمتده ابوذر رضی الله عنهدن روایت اولنورکه
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم خطاب مستطاب
بیورمشلرکه یا اباذر سموات سبع کرسی ایچنده
فلوات وصحرایه آتیلان حلقه کبیدر وعرشک
کرسی اوزرینه فضلی فلوات تلک الحلقه یه فضلی
کبیدر بعضلر دیمشکه عرشک عظمتی وصف وبیاندن
خارجدر زیرا سموات وارضین عندنده تفاح
کبیدر ضحاکدن روایت اولنورکه کرسی تحت العرشه
وضع اولنان شیدرکه ملوک اوزرینه اقدامنی
قورلر ابن عباس رضی الله عنهمادن روایت اولنورکه
کرسی موضع قدمیندر عرشی هیچ کمسنه تقدیره
قادر دکلدر کشف النصایحده سهروردی دیمشکه
شول امر عظیم وخلق جسیم انک ادراکی قتنده عقول
کرام منصله وافهام نخام متلاشیه اولان کرسینک
وصفنده الله تعالی وسع کرسیه السموات والارض

بیوردیلر وارد اولدیکه کرسینک هر قائمه سنک
طولی سموات سبع و ارضین سبع مثللی اولوب حضور
عرشده در وکرسی‌یی درت ملائکه یوکلنمشدر هر
ملکک درت وجهی وارد در اقداملری بشیوز سنه
مسیره لی ارض سابعه سفلی‌ده اولان صخره‌ده در
وتلک الملائکه‌نک بری سید البشر اولان آدم علیه السلام
صورتنده در بو ملک آدمینک برسنه‌دن برسنه‌یه
رزقنی ومطرینی الله تعالی‌دن استر وبری سید
الانعام اولان ثور صورتنده در برسنه‌دن برسنه‌یه
انعامک رزقنی استر وبری سید السباع اولان
اسد صورتنده در برسنه‌دن برسنه‌یه سباعک
رزقنی استر وبری سید الطیور اولان نسر صورتنده در
برسنه‌دن برسنه‌یه طیورک رزقنی استر وحکمانک
زعمنده عرش فلک اطلس در نقوشدن خالی اطلس کبی
کواکبدن خالی اولمغله تسمیه اولنمشدر کرسی
فلک ثوابتدر صور بروج بونک اوزرنده اولدیغندن
فلک البروج دخی دیرلر وفلک اطلس لیل ونهارده
تقریبا دوره واحده دور ایدر وکندی جوفنده
جمیع افلاکی بوحرکت سریعه ایله تحریک ایدر

وبطلمیوس عندنده فلک ثوابت اوتوز التی بیک
سنه‌ده دور ایدر وابن علم ونصیر طوسی عندنده
یکرمی بش بیک سنه‌ده وسنتین ده دور ایدر
وشیخ محی الدین بن محمد مغربی عندنده یکرمی بیک
یدیبوز التمش سنه‌ده دور ایدر جام کیتی نما
صاحبنک تحقیقی بودر حصروا استوعبوا وجمعوا
معناسنده در قاموسده دیدیکه حصره دنیلور
استیعاب ایتدی دیمکدر حصر القوم بفلان
دنیلور آنی احاطه ایتدیلر دیمکدر سموات وارضین
وجبل وفرش وعرش وکرسی کندولرده مودعه
اولان معلومات الهیه واسرار ربانیه وعجائب
ملکوتیه وروحانیاتدن ملائکه‌یی احاطه واستیعاب
وجمع ایتدکلرندن بر سبیل استعاره جموع
تذکیردن ذوی العقول منزله سنه تنزیل اولنوب
جمع مذکر عاقل ضمیری اولان واو ارجاع اولندی
پس ناظم قدس سره بو مذکوراتی بر سبیل استعاره
مکنیه وانواع علوم واسرار وحکم وعجائبنی
جمع ایدن رجاله تشبیه ایدوب تلک الاستعاره
تخییل اوله رق جمع مذکر عقلا ضمیرینی ارجاع ایلدی

اعراب بیت ملاء السموات اضافت ایله مبتداء
محذوفك خبریدر تقدیری ذلك ملاء السموات
دیمك اولور اسم اشارت انواع کثرات وتعددات
ایله موصوفه ومذکوره اولان صلوته اشارتدر
شیخ عمر بندری دیدیکه ملاء امر مقدرك یا خود
بیت سابقده مذکورك مفعولی اولور ما بعدینه
مضافدر واو ده رضی السموات اوزرینه معطوفدر
مع کلمه سی ما بعدیله بیله ولا رضین قولندن حالدر
والفرش جر ایله مضاف مقدرك مضاف الیهی اولور
جبل اوزره معطوفدر تقدیری ملأ الجبل وملأ الفرش
دیمکدر والعرش جر ایله الفرش اوزرینه معطوفدر
تقدیری ملأ العرش دیمکدر والکرسی جر ایله العرش
اوزرینه معطوفدر تقدیری ملأ الکرسی دیمکدر
وما حصروا ده اولان واو ما قبلنه عطف ایچوندر
وما اسم موصولدر وحصروا ده اولان ضمیر جمع
مذکوره راجعدر وجمله سی موصولك صله سیدر
وعائد محذوفدر تقدیری حصروه دیمکدر
وموصولك جمله سی عدد مقدرك مضاف الیهی
اولور ملأ اوزرینه معطوفدر معنای بیت

یاربی

یاربی نبی مختار هادی اوزرینه سموات وارضینك
جبله مقارن طولوسی یا خود فرض وتقدیر ایله جبل
مجوفك طولوسی وفرش وعرش وکرسینك طولوسی
صلوات ایله وبو مذکوراتك جمع واستیعاب
ایتدیکی عدد قدر صلوات ایله البیت الثامن عشر

مَا أَعْدَمَ اللهُ مَوْجُودًا وَأَوْجَدَ
مَعْدُومًا صَلَاةً دَوَامًا لَيْسَ تَنْحَصِرُ

لغت بیت بو بیتده دو دوار در یعنی معدوما دن
مع مصرع اولك آخرندندر دواما مصرع آخیرك
اولنده در وارایدر موجودا شیئا موجودا دیمکدر
اما الله تعالی نك اشیایی اعدامی امرینك برشیئدن
شیء آخره توجهیدر بصر ایله لحیه در پس ایجاد
امر الهی نك شیء آخره توجهیدر وبو الله تعالی نك
امریله اشیایی سرعت ایجادیدر الله تعالی نك
وما امرنا الا واحدة کلمح بالبصر قول شریفنده اولدیغی
والله تعالی نك امرینك بر اولوب امر ایله اشیاء
موجوده احصادن عاری چوق اولمسی الله تعالی نك
برشیئی شیء آخردن تکوینی مشغول قیلماز دیرا بصر ایله
هر لمحه اشیایی ایجاد وآشیایی اعدام ایدر واشیا

اولدیغی حالده

عوالم خلقدر اول وآخر الله تعالی نكدر زيرا
امری قديمدر وخلقی حادثدر نته كم الا له الخلق
والامر بيورلدی دواما دائمة ديمكدر دام الشئ
يدوم دوما ودواما وديمومة دينلور ثابت
اولدی ديمكدر مصدر ايله وصفی معنای مبالغه
ايچوندر رجل عدل كبی عادل ديمكدر علامه نابلسی
ديديكه ليس يختص نك معناسی تلك الصلوة نك
كثرتندن بركمسنه استيعابه قادر اوله ماز
وليس يختص قولندن مراد برحدده منتهی وبرغايتده
منقطع اولماز ديمكدر اعراب بيت علامه خادمی
ديديكه ظاهر اولدن ما اعدم قولنده واو عاطفه محذوفدر ايله
حصرا اوزرینه معطوفدر ياخود ملء السموات
اوزرینه معطوفدر ياخود نوع بنات اوزره اولان
شيئه معطوفدر وبعضلر آخر اوزره التزام
باتفص جهتندن دخی ضرر و برمز زيرا تكرار
مردوددر فائده يوقدر ولا تكرير وتاكيد
علم بلاغتك برباب اولدن اطنابدن بر نوعدر
وتغاير اعتباری بو مثللی مقامده كافيدر ما
ظرفيه مصدريه در اعدم فعلی ما ايله بيله مصدر

ايله مسبوكدر تقديری مدة اعدام ديمكدر يعنی
صلوات مذكوره شول اعدامك مدتی دائمه در الله
رفع ايله اعدم نك فاعليدر موجودا بر محذوفك
صفتيدر تقديری شيئا موجودا ديمكدر وبو
اعدم نك مفعوليدر واوجد اعدم اوزرینه
معطوفدر معد وما اوجدنك مفعوليدر
صلوة تقدم ايدن فعل دعانك يعنی صل قولنك
مفعول مطلقيدر ياخود فعل عام مقدرك مفعول
مطلقيدر تقديری صل صلوة ديمكدر دواما فعل
مقدر ايله بيله صلوة قولنك صفتيدر تقديری
تدوم دواما ديمكدر ليس يختص من جهة المعنی
دواما قولنك تاكيديدر بو سببدن عاطفی ترك
ايلمدی معنای بيت يارب نبی مختار هادی اوزرینه
موجودی اعدام ياخود معد ومی ايجاد ايدنجيدك
صلوات ايتمكلكله صلوات ايله كه دائم ولمقلغله
دائم اولوب برحدده منتهی و برغايتده منقطع
اولماز ياخود اول صلواتك كثرتندن بركمسنه آنی
استيعابه قادر اولوماز معلوم متقندر كه
الله تعالی نك اعدام وايجادی يوم قيامته دكين

منقطع دکللردر

البيت التاسع عشر

تَسْتَغْرِقُ الْعَدَّ مَعْ جَمْعِ الدُّهُورِ كَمَا
تُحِيطُ بِالْحَدِّ لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ

لغت بيت تستغرق استغراقدن مأخوذدر استيعاب
معناسنه دهور ضمه ايله دهر کلمه سنك جمعيدر
مصباحده دهر ابده اطلاق اولنور بعضلر قليل
وکثير زمانه دردیمش وعرب قتنده زمانه وفصول
سنه دن فصله اطلاق اولنور وبوندن اقل
جميع مدت دنيايه ده اطلاق اولنور تحيط احاط
القوم بالبلد احاطة دينلور جوانب دوره احاطه
ايلدی ديمکدر حد شيئات منتها سيدر حددت
الدار حدا دينلور نهايتی ذکر ايله مجاورتندن
تمييز ايلدم ديمکدر وحد قوت معناسنه ده کلور
وشدت وصلابت معناسنه ده اولور آولکيسی
متبادردر وباقی محتملدر تبقی ولا تذر ابکيسی ده
مبنی للمفعولدر تقديری صلواتدن برشی يعنی
جميع صلوات ساقط اولور صلواتدن برشی
قالمنجه وترك اولمنجه ديمکدر يا خود ابکيسی ده
مبنی للفاعلدر معناسی صلواته فنا ونفاد عارض اولماز ديمکدر

صل صلاة تبقی ببقائك ولا تنقطع دينلديکی کبی

اعراب بيت تستغرق ده اولان ضمير صلواته راجعدر
العد نصب ايله تستغرقك مفعوليدر مع جمع
الدهور تتابع اضافات ايله تستغرقه متعلقدر
وتستغرق جمله سی صلوات مقدره نك صفتيدر
فاضل خادمی ديديکه تستغرقدن متبادر اولان
مخصرلرك فاعلندن حالدر ومحتملدرکه صلوات
صفتی اوله کماده اولان کاف تشبيه ايچوندر
مثل معناسنه وما مصدريه در وتحيط ده اولان
ضمير صلواته راجعدر تقديری مثل احاطتها ديمکدر
بالحد تحيطه متعلقدر لا تبقی ولا تذر عموم وتعميم
قصدندن مفعوللری محذوفدر تقديری
لا تبقی ولا تذر شيئا من الاشياء الا وتوجد
افرادها مقارنة ومماثلة ديمکدر معنای بيت
يا ربی نبی مختاره دادی اوزرینه عدد واحصايی
جميع زمانی يا خود جميع ابده مقارن اوله رق
استيعاب ايدن صلوات ايله صلوات ايله تلك
الصلوة هرعددك ازاسنه بولنمقلغيله
منتهای اعدادی احاطه ايتديکی کبی وعددی غير متنامی هدر

ياخود صلوتدن ممكن اولان نك منتهاسنى احاطه
ايده‌بيلمك كبى و يوصل صلوة حتى لا تبقى من الصلوة
شئ ولا تترك واحدة منها ديلديكى كبى در ديس كلام
مبالغه اوزره مخرجدر شيخ عمر بندرى ديديكه
لم يحط فعل متبنده اولان ضمير خطاب و فعلدن
منفيات اولان لا تبقى ولا تذر ده اولان ضمير خطاب
الله تعالى يه در و شيخ عمر بندرى نك نسخه سنده
بالحد يرنيه بالعلم واقع اولوب بوكا كوره معنا
وير وب ديديكه يا ربى بنى مختار هادى اوزرينه
صلوات ايتمكلكله صلوات ايله كه جميع ازمانه مقارندر
عددى استيعاب ايدر سنانك علمك جميع اشيا
واعدادى احاطه ايدوب اشيادن برشيئى باقى
قيلوب ترك ايلمديكى كبى حال بوكه اعداد دخى
سنانك علمكدن خارج دكلدر البيت العشرون

لا غاية بانتهاءٍ يا عظيم لها
ولا لها امدٌ يقضى فيعتبرُ

لغت بيت يا عظيم ضم اوزره مبنيدر ذات واجب
الوجودك علميدر زيرا العظيم اسماء حسنى دندر
ناظم قدس سره يا عظيم قوليله شو صلواتك عظمتنه

اشارت ايدر العظمة دخى الله تعالى نك صفتيدر
نته كم حديث قدسيده العظمة ازارى والكبرياء
ردائى وارد اولمشدر وفاضل خادمى ديديكه يا عظيم
الله تعالى يه عطف ايله توصيف ايتمشدر الله تعالى
نداء وعادت ناظم قدس سره دن ما مولدر كه مدعو له يه
مناسب اوصاف ايله توصيفدن بعض دعاى
ملاحظه ايتمش اوله حال بوكه مدعو لهك ثلاث
الاوصاف ايله نفس صلوتدن عظمتنه شبهه
يوقدر امد فتحتين ايله غايت معناسنه در
ما امدك ديلور منتهاى عمرك ديمكدر بندرى
ديديكه امد آخرى ولمياننه اسمدر يقضى مبنى
للمفعولدر انى تمام ايدر و فاعلى اندن فارغ اولور
ديمكدر قضى دينلور اولدى ديمكدر قضى وطره ديلور
انى تمام ايتدى واكا واصل و بالغ اولدى ديمكدر
تقضى ديلور فانى و منصرم اولدى ديمكدر كذا
فى القاموس و فاضل خادمى ديديكه يقضى بزم
عندمزده اولان بويله دركى بوندن معناى
معتدبه ظاهر اولمدى اما اظهر اولان ينقضى
ينتهى معناسنه اولمقدر دلائل الخيرات واورادِ

نهائيه وحزب كبي اكثر مواضعده اولان صلوات
شريفه بوكا شاهددر نخبي بو رسليه الفاظ بيانيه
وبديعيه ايچون الفاظ مكرره يه مبالات يوقدر
فيعتبر مبني للمفعولدر اعتباردن مأخوذدر بر شيئي
احاطه وضبط ايدر حيثيتله اول شيئي اعتداددر
بر نسخه ده فينتظر واقع اولمشدر انتظاردن مأخوذدر
بر شيئك ظهور وبروزينه ترقب معناسنه
اعراب بيت لا نافيه در غاية ابتدائيت ايله مرفوعدر
ونكره ايله ابتدا جائزدر اگرچه قبلنده نفي وبعدنده
صفت ايله مخصصه اولورسه بانتهاء جار ومجرور
محلا مرفوع غاية كلمه سنك صفتيدر تقديري
لا غاية كائنة بانتهاء ديمكدر وشراحك نسخه سنده
وانتهاء واو ايله واقع اولوب غايه اوزرينه
عطف تفسير طريقيله عطف اولنمشدر زيرا ايكيسي
بر معنايه در علامه نابلسي ديديكه لهاده جار ومجرور
خبر مقدمدر امد مرفوع منون اولوب مبتداء
مؤخردر وبونك مبتدا اولمسي تأخرندن ويقضي
قولي ايله وصفندن جائزدر فاضل خادمي ديديكه
لهاده اولان لام غايه وانتهاء كلمه لرينه متعلقدر

تأخيري

تأخيري وزن ايچون اولمق كوكدر فيعتبر مبني للمفعولدر
وفعلين ده نائب فاعلي امده راجع ضميردر معنا بيتي
عظمت وكبريا ايله متصف اولان الله عظيم سنك
نبي مختارك اوزرينه ابديكه صلوتنك فاني اولور
غايت ونهايتي يعني تلك الصلاة نك امدي يوقدركه
ذلك الامد اعتبار يا خود انتظار اولنه يعني معتبرك
بري يا خود منتظرك بري ذلك الامدي اعتبار ايده
يا خود اكا منتظر اوله زيرا امد منقضي اولسه اعتباري
يا خود انتظاري ممكن اولور منقضي اولماسه اعتباري
وانتظاري ممكن اولماز البيت الحادي والعشرون

مع السلام كما قد مر من عدد
ربي وضاعفهما والفضل منتشر

لغت بيت مع السلام اول فصلده ده صل قولنه
مربوطدر علما صلوتي سلامدن وسلامي صلاتدن
افرادك كراهتنده اختلاف ايدوب صاحب درر غرر
ديباجه سنك شرحنده ديديكه احدهماني اخردن
افرادي امام نووي قتنده مكروهدر وسخاوي قتنده
مكروه دكلدر وقسطلاني عندنده بر وقتده صلوت
وقت اخرده سلام ايتسه مكروه دكلدر والا مكروهدر

زیرا آیت جلیله ده اولان واو مطلق جمع ایچوندر بویله
اولنجه وقت واحدده جمعی اقتضا ایتمز وبالجمله عملده
احتیاط اتفاق وعزیمت ایله مذاهبی جمع ایتمکدر
بو سببدن شرعده دینیلکه ذکر وکتابته صلوات ایله
سلامك بینی جمع اولور پس اولی اولان اصلا ترك
اولنموب ایچون کراهت جانبنی اختیار در مناسب
اولان بودر اصولده کراهتی ندب واباحه اوزرینه
عند التعارض ترجیح ایتدکلری کبی نقدر اصح اولان
اکثر صلوات مأثوره ده صلوات ایله اکتفا ایدوب
عدم کراهت ایسه لکن بو صلوات غیر مأثوره در اما
بو صلوتده اولی اولان زیاده ونقصان ایله عدم تصرفدر
وبوراده سلامدن مراد رضاء الله در فضل احسان
معناسنه **اعراب بیت** مع السلام اولی قصیده ده
اولان صلی یه متعلقدر کاده اولان کاف تمثیل ایچوندر
وما موصولدر وصله سی کندوبی ولی ایدن جمله
فعلیه در من عدد موصولی بیاندر باب مفاعله دن
امر اولان ضاعف جمله سی اداء معناده ظاهر اولور
مقدره معطوفه در وضمیر تثنیه صلوات وسلامه
راجعدر ومضاف محذوفدر والفضل ده اولان واو

حالیه در ومضاف الیه محذوفدر تقدیری والحال
ان فضلك دیمکدر **معنای بیت** یاربی بنی مختار هادی
اوزرینه سلامه مقارن صلوتدن تفاصیلی ذکر ومرور
ایدن عدد کبی صلوات ایله یعنی یاربی صلوات وسلام ایله که
عددی صلوات سابقه عددی کبی ویاربی صلوات
وسلامك عددینی مضاعف ایله یعنی هر برینی اعداد
مفصله مذکوره دن هر برنده مضاعفه قیل وقتاکه
شو کثرت علی الخصوص ذلك التضعیف دن مفهوم اوله
اولان کثرت طور عقلدن خارجه وعادة مستعمل
اولدیسه والفضل قولیله تعلیل ایلدی یعنی حال بوکه
یاربی سنك فضل واحسانك وکرمك منتشر وشایع
ومبذولدر بوکا کوره علتی معلول اوزرینه عطف
قبیلندن اولور تامل بغدادی دیدیکه ممکندرکه
معنا یاربی صلوات وسلامی تضعیف ایله حال بوکه
بو صلوات وسلامك فضلی منتشردر لکن بو معنا فهمدن
بعیددر یاخود معنی بنی مختارك فضلی صلوات وسلامك
نشریله منتشردر **البیت الثانی والعشرون**

وعدَّ اضعافِ ما قدَّم من عددٍ
مع ضعفِ اضعافهِ یا من له العددُ

لغت بيت اضعاف كسر ضاد معجمه و سكون عين مهمله
ايله ضعف كلمه سنك جمعيدر مصباحده ضعف الشئ
دنيلور مثلى ديمكدر ضعفاه دنيلور مثلاه معناسنه
اضعافه امثاله معناسنه ما الذى ياخود شى
معناسنه من اسم موصولدر الربدن كنايه در
بعض نسخه ده يا مبدئ القدر واقع اولمشدر يا موجد
المقدورات ديمكدر القدر فتحتين ايله معناسى
ولدى استغراق ايچون اولديغى مرور ايتدى
اعراب بيت وعد اضعاف ما تتابع اضافات ايله
فاضل خادمى ديديكه ظاهر اولان بو قدر قولى
اوزرينه معطوفدر تقديرى مع السلام كما عد
اضعاف ما قدم ديمك اولور و ممكندركه تقدم
ايدن عد اوزرينه عطف اولنه بو تقديرجه
صلوتك تعلقندن اولكى سلامك اولمازنى ترك
بيت اتى بونى تأييد ايدر و ما لفظى جميعدن كنايه در
وضعفك اضعافه و اضعافك عدوه اضافتلرنده
بونك كبى جميع مراد اولنور من عدد موصوليه بياندر
و اضعافك ضميرى موصوله عائددر فاضل
خادمى ديديكه اضعافك ضميرينى ضمن اضعافده

اولور

اولان ضعف مذكوره ارجاع ممكندر من اسم
موصولدر له ده اولان جار و مجرور حصر ايچون
خبر مقدمدر و ضمير موصوله عائددر القدر
مبتدا مؤخر اولمق اوزره مرفوعدر معناى بيت
يا ربى نبى مختارك هادى اوزرينه مرور ايدن عددك
اضعافك ضعفنه مقارن ياخود اضعافك ضمننده
اولان اضعافك ضعفنه مقارن صلوت و تسليم
ايتمكلكله صلوت و سلام ايله اى ذات توحيد صفاتك
سنك ايچون ذلك العددى تضعيف اوزره و نبى
مختار اوزره صلوته قدرت ثابتدر يعنى مختار اوزرينه
كيفيت مذكوره ايله رحمتى انزال ايله و فاضل خادمينك
تقديرى اوزره يا من له القدر قولنك نكته سى
بودركه كيفيت مذكوره ايله نبى مختار اوزرينه صلوات
ايله دعا كمال كثرتندن طور عقلدن خارج و عند
العقل مستبعد بر امر اولديسه الله تعالى بى قدرتيله
وصف برله دعا ايدوب يا من له القدر ديدى
يعنى كثرت و عظمتندن كندى نندن سؤال ايلديكم قدرتى
ثابت اولان ذات نزاهت صفاتك سكا ندا ايدرم ديدى

البيت الثالث والعشرون

كما تحب وترضى سيدي وكما
أمرتنا أن نصلي أنت مقتدر

لغت بيت سيّدى تشديد ياءِ تحتيّهٔ مكسوره ايله
سياده دن مأخوذ اسم فاعلدر امرتنا أمره بأن
يفعل كذا يا خود باءِ موحده نك حذفيله أمره أن
يفعل كذا دينلور والله تعالى نك نبى محترمه صلى الله
عليه وسلم اوزرينه بزه صلوت ايله أمرى ان الله
وملائكته يصلون على النبي يا ايها الذين امنوا صلوا
عليه وسلموا تسليما نص شريفيله در ان نصلى
ضرورت وزن ايچون ياءِ تحتيه اوزره فتحه تقديريله در
قياس ظهوريدر المقتدر اسماء الله دندر القادردن
ابلغدر زيرا زيادهٔ مبنى زيادهٔ معنايه دلالت ايدر
اولكنك معناسى اسباب ايله خلق ايديجى ديمكدر
ايكنجينك معناسى بلا واسطهٔ سبب خلق ايديجى
ديمكدر نته كه شيخ اكبر قدس سره فتوحات مكيه ده
بوكا اشارت ايلدى **اعراب بيت** كماده اولدكى كاف
تشبيه ايچوندر وما موصوله در معناسى مثل الذى
ديمكدر تحب موصولك صله سيدر وعائد محذوفدر
تقديرى تحبه ديمكدر وخطاب الله تعالى يه در

وترضى تحب اوزرينه معطوفدر سيدى حرف نداسى
محذوف منادادر تقديرى يا سيدى ديمكدر بوده
يوسف اعرض عن هذا قبيلندندر سيدى ايله خطاب
الله تعالى يه در وكماده اولان واو عطف ايچوندر
وكاف تشبيه ايچوندر وما موصوله در امرتنا الله
تعالى يه خطاب تاءِ خطاب ايله در وجملهسى موصولك
صله سيدر وعائد محذوفدر تقديرى به در
وبوده امرتنايه متعلقدر انت مبتدا اولوب الله تعالى يه
خطابدر مقتدر مبتدانك خبريدر **معناى بيت**
نبى مختار رها دى اوزرينه سوديكك وراضى اولدوغك
مثللى صلوات ايتمكلكله صلوات ايله اى سيدم نته كيم
نبى مختار اوزرينه صلوات مذكوره ايله صلوات
ايتمكلكمزى بزه امر ايلدك تلك الصلوات مثلليه سن
قادرسين يا خود بزم نبى مختار اوزرينه سوديكك
وراضى اولدوغك وبزه تلك الصلوات ايله امر ايتديكك
كبى صلوات ايتمكلكمزه بزى موفق ايله زيرا تلك الصفات
ايله متصفه اولان صلوات ايچون توفيقه سن
قادرسين

البيت الرابع (الخامس) والعشرون

وكل ذلك مضروب بجفات في انفاس خلقك ان قلوا وان كثروا

لغت بيت كل أفرادى احاطه ايچون موضوع عددر ذلك
اولى قصيده دن بورايه كلنجه أعداد و مضاعفاتدن
ذكر اولنانك جميعسنه اشارتدر مضروب ضرب دن
مأخوذ اسم مفعولدر و بوراده مراد اهل حسابك
ضربيدر و بوده تحصيل عدد نسبة احد المضروبين اليه
كنسبة الواحد الى المضروب الآخر ايله معرفدر بحقك ده
با قسم ايچوندر حقك مقسم بهدر زيرا الحق اسماء الله
دندر الرحمن الرحيم كبى تنوير الابصار ده ديديكه
قسم الله لفظيله ايله ياخود اسماسندن بريله الرحمن الرحيم
والحق كبى ايله اولور وكافة الله تعالى يه خطابدر انفاس
فتحتين ايله نفس كلمه سنك جمعيدر نسيم هوا معناسنه
تنفس دينلور نفسنى خياشيمله باطننه اجتذاب
واخراج ايلدى ديمكدر كذا فى المصباح خلقك مخلوقك
معناسنه خلق فى الاصل خلق يخلق خلقا كلمه سنك
مصدريدر قليل وكثيره شامل اولور و بوراده مراد
جميع مخلوقات ديمكدر بو سببدن ان قلوا وان كثروا
ديدى والى الابد دنيا و آخرتده جميع خلقك انفاسنك
عددينك عدم تناهيسندن احصاسى ممكن دكلدر
يعنى اعداد متقدمه و مضاعفات مذكوره مالا

مالا نتناهى يه ضرب اولنسه بوندن مالا نتناهى حاصل
اولور و نبى مختار هادى اوزرينه صلوات بوندن نصكره
حاصلى در علماء حديث اختلاف ايتديلركه بركمسنه
اللهم صل على محمد عدد خلقك ديو صلوات ايلسه اكا
عدد مذكورك ثوابى حاصل اولور مى اولمازمى
ابن عرفه ديديكه اكا بركره صلوات ايدندن اكثر
ثواب حاصل اولور و اكا خلقك عددى ثواب
واردر لكن عشر امثاليله حسنه سى مضاعف دكلدر
وآخرى ديديكه بركمسنه لا اله الا الله ياخود يوزكره
تكرار ايلسه اكا هر كره سنده بر حسنه واردر و حسنه ده
مضاعفة عشر امثاليدر و بو الله تعالى دن فضل وكرم
واحساندر نته كه الله تعالى بيورر من جاء بالحسنة
فله عشر امثالها و حديث شريفده من صلى على واحدة
صلى الله عليه بها عشرة وارد اولدى اما بركمسنه
لسانيله يوزكره لا اله الا الله ديوب تكرار ايلمسه
يوزكره كلاميله اكتفا ايلسه حسنه واحده
كتوروب يوزكره تكرار ايدنه مساوى اولماز
زيرا حسناتى كتوردكه حسنه مقابله سنده اكا
اون حسنات واردر حاصلى بينهما ده فارق

مضاعفه وعدم مضاعفه دراعراب بیت
وکل ذلك مبتدا واعداد مذکوره یه راجع اولان
اسم اشارتدر مضافدر مضروب مبتدانك خبریدر
فی انفاس الخلق مضروب کلمه سنه متعلقدر
انفاس الخلق یه مضافدر و فعدادتدر اولان ضمیر
جمع مخلوقات معناسنه اولان خلقه راجعدر
وجمله بیت نفسده خبریه ایسه لکن موقع دعاده
واقع اولدیغندن معنی انشائیه دردر معنای بیت
یاربی حق وبقاکه قسم ایدرمکه جمیع اعداد مذکوره نی
قلیل وکثیر انفاس مخلوقاتکه ضرب ایله پس اعداد
سابقه مضروبدر وانفاس مضروب فیها در
ولو اهل جنت واهل ناردیچون اولسون بویله
اولیجه وان قلوا وان کثروا قولی کثرتی تأکید
ایچون اولور

البیت السادس (الخامس) والعشرون

یارب واغفر لقاریها وسامعها
والمسلمین جمیعا اینما حضروا

لغت بیت یارب کسر باء موحده مشدده ایله
اولوب من جهة التخفیف یاء متکلم حذف اولندی
نته کیم ابتداء قصیده ده مرور ایتدی بو صلوات

مبارکه نك اول واخری وبو بیت ایله الله تعالی
اقرار وعبودیت ایله نفسنك اعترافی اولنسون
ایچون تکرار ایلدی وبونك تمامنده دعایه شروع
ایدوب واغفر دیدی وبونی افعال صلوات دن
صل اوزرینه عطف ایلدی دعاسی مقبول وحاجتی
مقضیه اولسون ایچون وبوکا دلائل الخیرات
شرحنده ذکر اولنان دلالت ایدرکه باجی ابن عباس
رضی الله عنهما دن روایت ایدوب دیرکه بیچون
برکمسنه الله تعالی یه دعا ایتسه دعاسنده
نبی مختار اوزرینه صلوات قلسون زیرا نبی
محترم صلی الله تعالی علیه وسلم اوزرینه صلوتی
مقبولهدر والله تعالی اکرمدر بعضسنی قبول
وبعضسنی رد ایدر دکلدر وشیخ ابو طالب مکی
اذا سألتم الله حاجة فابدؤا بالصلوة علی فان الله
اکرم من ان یسأل حاجتین فیقضی احدهما ویرد
الاخری حدیثنی روایت ایلدی اغفر غفر الله لنا غفرا
وغفرانادن مأخوذدر بوندن صفح وعفو ایلدی
دیمکدر ومغفرة بوندن اسمدر واصل مغفرة
ستردر کذا فی المصباح وفاضل خادمینك نسخه سنده

یا ربّنا صیغهٔ متکلم مع غیر ایله اغفر عاطف سز
واقع اولمشدر و بو نسخه یه کوره اوزرینه سؤال
ترتب ایدیور دیدیکه سؤال اولنورسه نیچون
نفسنه دعا ایتمدی بلکه ابویه اولدن اول کندو
نفسنه دعا ایتمکدر نته کم ادعیهٔ مأثورهدن
چوق واقع اولمشدر بلکه حدیثده لا یقبل الدعاء
للغیر ما لم یقبل لنفس الداعی وارد اولدی بلکه
کندو حقنده دعا و مغفرته عدم احتیاجی
ایهام ایدر صکره جواب ویروب دیدیکه قارینک
ضمیره اضافتی استغراق ایچوندر و متکلم عموم کلامنده
داخلدر و بو طریق اولوتیله فهم اولنور صکره
دیدیکه بعض نسخهده یا رب واغفر لقاریها واقع
اولمشدر اکر مقدره عطف اولنورسه جائزدر
یا رب اغفر لی واغفر لقاریها کبی نته قدر مضمون
صلواته عطفی محتمل اولوب معناسی صلّ یا رب
علی المختار واغفر لقاریها دیمک اولورسه
انتهی لقاریها بو قصیدهیی ولو بر کره قرائت
ایدن سامعها بو قصیدهیی غیر ایدن استماع ایدن
ولو سماعی قصد ایلمسون قاری یی سامع اوزرینه تقدیم

زیرا

زیرا غیرک اثابه سنه متعرضدر ولسانک حرکه سنی
مستعملدر نیسه قرائت سماعندن افضلدر و کاهیجه
سامعی قاری سندن اوعی و افهم اولور نیسه اعتبار
آخرله افضل اولور المسلمین مسلم کلمه سنک جمعیدر
و بو عادهٔ تعمیم در قرائت ایدن واتیمنه واستماع
ایدن واتیمنه شامل اولسون ایچون کتورمشدر
اینما حضروا بو دخی تعمیم در قرائت و سماع یا خود
جمیع بلاد و اماکنده مجلس غیره شامل اولور
فاضل خادمی دیدیکه مسلمینه بو دعا قصیدهیی
ترویج یا خود قبل مسلمیندن ناظم قدس سره یه
مترتبه اولدن نعملرینه شکر ایچوندر زیرا قصیدهسنی
قرائت و سماعی ناظم قدس سره یه من حیث الاخره نعمتدر
اعراب بیت لقاریها بونده حذف مضاف ولوب
تقدیری واغفر قرینه سیله لذنوب قاریها
دیمکدر و سامعها جرایله قاریها اوزرینه معطوفدر
و بنه بونده مضاف محذوفدر و ما عطف علیهده
بویله در وایکیسنده اولان ضمیر یا بو قصیدهیه
یا خود صلوات مطلقه یه راجعدر والمسلمین جرایله
ما قبلنه معطوفدر جمیعا حتی انلردن بر کسنه

خارج قالمسون ایچون معنی ما قبلنك تأكیدیدر
حضروانك ضمیری قاری وسامع ومسلمینك مجموعنه
راجعدر علامه نابلسی دیدیكه حضروده اولان
ضمیر مسلمینه راجعدر معنای بیت یا ربی بو قصیده‌یی
یاخود صلوات مطلقه‌یی یاخود شو صلوات مذكوره‌یی
قرائت واستماع ایدنلری وانبیادن مسلمینی انلردن
بركسنه خارج قالماموق اوزره بزده حاضر اولورلر
ایسه كرك مجلس قرائت وسماع كرك غیر ماكنده اولسونلر
جمعیسنك ذنوبنی ستر ومغفرت ایله

البیت السابع والعشرون

ووالدینا واهلینا وجیرتنا
وكلنا سیدی للعفو مفتقر

لغت بیت والدینا كسر دال مهمله ایله والد كلمه‌سنك
جمعیدر اب معناسنه وجمعی حالت رفعده
والدون وحالت نصب وجرده والدین در بوراده
اولدیغی كبی ونا یا نفسنه تعظیم ایچوندر یا تغلیب
طریقیله نفس واحد دیدر فاضل خادمی دیدیكه
بو والدینك شانلرینه اعتنا واهتماما وبعض
حقلرینی ادا تخصیص بعد التعمیم در ووالدینی

اهل

اهل اوزرینه تقدیم حقلری حقوق اولدیغیچوندر
واهلی جیره اوزرینه تقدیم حق جیره اوزره حقلرینك
تقدمی ایچوندر اهل زوجه وقرابت واتباع اطلاق
اولنور كذا فی المصباح جیره كسر جیم ایله جار كلمه‌سنك
جمعیدر وجار تجارتده شریك ومجاور ومنازله
قریب اولان ومقاسم وحلیف وناصر معنالرینه‌در
وجمعی جیران واجوار وجیره‌در كذا فی القاموس
بوراده مجموعی مراددر زیرا بعدنده اولان قولنك
دلالتیله رحمتی تعمیم وبونكله دعایی قصددر
كلنا بوراده ذكر اولنان ذواتك جمیعسی دیمكدر
سیدی تخفیف ووزنی استقامت ایچون حرفندن
حذف اولنمشدر یا سیدی دیمكدر عفو عفا المنزل
یعفو عفوا تشدید واو ایله وعفاء فتح ومد ایله
دن مأخوذ مندرس اولدی دیمكدر عفته الریح
دینلور لازم ومتعدی استعمال اولنور افتقار
احتیاج معناسنه الله تعالینك یا ایها الناس
انتم الفقراء الی الله والله هو الغنی الحمید نص
شریفنده اولدیغی كبی اعراب بیت ووالدینا
جر ایله لفا ربها قولنده مجرور باللام اوزرینه معطوفدر

واهلينا جرايله والدينا اوزرينه معطوفدر وجيرننا
بنه جرايله اهلينا اوزرينه معطوفدر وكلنا مبتدادر
وكلنا ضميرى بو بيتده ذكر اولنانه راجعدر ياخود
بيت سابقده ذكر اولنانلره بيله راجعدر اولكسى
لفظا اقربدر ايكنجيسى معنى ابلغدر للعفو جار مجرور
مفتقر كلمه سنه متعلقدر اهتماما تقديم اولندى
ومفتقر مبتدانك خبريدر معناى بيت يا ربى
بزى ووالدلريمزى واهلمزى وجيرانمزى مغفرت
ايله واى سيدمز اولان الله هر بريمزك ذنوب
عفو وستريكه محتاجدر نيجه محتاج اولميالم
انسان ذنب وزلهدن خالى كلدر الله تعالى
نبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم حقنده بيوردى
ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وبونلر تحقيقى
تفاسيرده در **البيت الثامن والعشرون**

وكن لطفا بنا فى كل نازلة
لطفا عميما بها الاهوال تنحسر

لغت بيت علامه نابلسى نسخه سنده وكن لطيفا بنا در
برينه والطف بنا واقع اولمشدر ايكيسى فعل دعادر
لطف الله بنا دينلور بزه بر واحسان ايتدى ديمكدر

اللطيف

اللطيف عبادينه بر واحسان ايديجى وخلقنه
منافعى رفق ايله احسان ايديجى معناسنه در
لطف ضم لام ايله الله تعالىدن توفيقدر نازلة
ناسه نزول ايدن مصيبت شديده معناسنه در
عميم عمّ المطر وغيره عموما دينلور عميم فعيل بمعنى فاعل
اولوب صيغه مبالغه در معناسى دنيا وعقباده
جميع احوالمزده ظواهر وبواطنمزه عام وشامل ديمكدر
اهوال هول كلمه سنك جمعيدر فزع وخوف معناسنه
وهالنى الشئ نك مصدريدر بنى اخافه ايتدى ديمكدر
اسم فاعلى هائل در وبو اهوال دنيا واخرت
مخاوفيدر تنحسر تنكشف وتزول عنا معناسنه در
وبو فتح حا وسكون سين مهملتين ايله كشف معناسنه
اولان حسردن مأخوذدر وانحسر الظلام دينلور
منكشف وزائل اولدى ديمكدر **اعراب بيت** وكن
اغفر اوزرينه معطوفدر لطيفا كن ~~معناسنه~~
كلمه سنك خبريدر بنا ده اولان جار ومجرور لطيفا
قولنه متعلقدر لطفا امر مقدرك مفعول مطلقيدر
ودعائى تاكيد وتنويع اولان عميم بابندن عميما
لطفا قولنك صفتيدر بها تنحسر يه متعلقدر وزن النحو

تقديرا اولندی وضمير لطفا قولنه راجعدر كلا هوال
ابتداء ايله مرفوعدر تبخسرده اولان ضميرا هواله
راجعدر وجمله سی مبتدانك خبريدر **معنای بيت**
ويا ربی جميع مصيبت دنيويه واخرويه ده بزه يار و
محسن اول وبزه احسان شامل ايله احسانا وتوفيق
شامل ايله توفيق ايله كه انكله بزدن جميع اهوال
ومخاوف زائل ومنكشف اوله شيخ عمر بندرينك
نسخه سنده مصرع ثانی لطفا جميلا به الاحوال تنجبر
واقع اولمشدر بوكا كوره معنا ديمك اولوركه يا ربی
بزه لطف حسن ايله لطف ايله انكله احوال منكسرمز
اصلاح اوله

البيت التاسع والعشرون

يا رب اعظم لنا اجرا ومغفرة
فان جودك بحر ليس ينحصر

لغت بيت يا رب بونی اعاده نك نكته سی بودركه
تاكيد لفظی جهتندن ربوبيتی اقرار وعبوديتی
نفسنده اعتراف در اعظم الف ايله اعظمتدن دينلور
انی عظيم قيلدم ديمكدر اجر مصدردر اجره الله
اجرا ومد ايله اجره دينلور الله تعالی انی ثوابه
نائل ايلدی ديمكدر جودك ده جود ضم ايله كرم معناسنه

جاد الرجل يجود جودا دينلور بحر نهايتسز اولميان
دريای واسع مراددر ينحصر احاطه اولنماز ديمكدر
اعراب بيت لناده اولان ضمير متكلمينه راجعدر اجرا
اعظم نك مفعوليدر ومغفرة نصب ايله اجرا اوزرينه
معطوفدر وايكيسنده تنكيرلری تعظيم ايچوندر
فان جودك ده خطاب الله تعالی يه در فا ان اسم
وخبريله بيله اعظم قولنك تعليليدر وجمله بحر
قولنك صفتيدر **معنای بيت** يا ربی بزه اجر ومغفرتی
اعظام واكثار ايله سنك جود وكرمك احاطه اولنمامق
ووجها من الوجوه ضبطی ممكن دكل ونهايتسز بر بحر
واسعدر بو ايله اولنجه بزه سنك اجر ومغفرتی
اعظام بيورمك سنك جودكدن اصلا بر شيئی
تقليل وافنا ايلمز

البيت الثلثون

بالمصطفى المجتبى خير الانام ومن
جلالة نزلت فی مدحه السور

لغت بيت مصطفى خلوص معناسنه اولان صفوه دن
مأخوذدر مصطفى اسم مفعولدر نبيمز صلى الله تعالى
عليه وسلم بو نكله تسميه اولنمسی مابين مخلوقاتدن
نفسی ايچون اصطفا بيوروب انلرك اوزرينه مزيد

رفعتله مختص قیلدی مجتبی قصرا یله مصطفی معناسنده در
ولدلائل الخیرات شرحنده مصطفی مختار مستخلص در
زیرا صفا الشیء صفاء دینلور خالص اولدیغی ایچون کدر
و رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم الله تعالینک
مصطفی و مختاریدر و خلقندن مستخلصیدر
و رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم خلقک صفوتی
و عندنده خیرلیسیدر تفضیلده بشکه مصطفانک
معناسی اوساخ اوصاف بشریه دن مصفادر
دنبی قندرم منزله سنه مناسب ایله تسمیه اولندی
زیرا اصطفائیه غایت قربدن عبارتدر نتکه
حدیثده ان الله اذا احب عبدا ابتلاه فان صبر
اجتباه وان رضی اصطفاه وارد اولمشدر خیر الانام
خیرا فعل تفضیلدر انام انس و جن در تفضیلو
جمیع خلقدن روی ارضده اولاندردیمشکذا فی
المصباح سور سورة کلمه سنک جمعیدر مراد سورهٔ
قرآندر اعراب بیت بالمصطفی علی طریق التنازع
افعال سابقهٔ دعائیه اولان اغفر واعظم قولنه
متعلقدر و با سببیه ایچوندر المجتبی جر ایله المصطفی نک
صفتیدر خیر الانام صفت بعد صفتدر ومن

فتح

فتح میم ایله اسم موصول اولوب محلا مجرور قبلنده اسما
ثلثهیه معطوفدر جله لته نصب ایله بعدنده نزلت فعلنک
مفعول لاجله سیدر فی مدحه نک ضمیری موصوله عائد در
السور نزلت فعلنک فاعلیدر معنای بیت
یاربی بزه مصطفی مجتبی خیر الانام مراد اولان نبی مختار
هادی سببنه و اجلال و تعظیما الله تعالی قبلنده
مدح شریفنده سور قرآنیه نازله اولان جناب کریمی
سببنه مغفرت و لطف و احسان ایله مدح شریفنده
نازله اولان سور قرآنیه دن بری سورهٔ نون والقلم
انک لعلی خلق عظیم و سورهٔ فتحده محمد رسول الله والذین
معه اشداء علی الکفار رحماء بینهم واصحابنی مدح
کندو نبی مدحدر و سورهٔ براءة ده لقد جاءکم رسول
من انفسکم عزیز علیه ما عنتم حریص علیکم
بالمؤمنین رؤف رحیم و سورده بونلرک غیری کبی
و بو الله تعالینک کلام قدیمنده نبی سنه اولان
مدحی نبی سنک جنابنی اجلال و اعظام و اکمال
شرف و اکرام ایدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
الکا دنیا و عقباده حری و اولی در البیت الحادی والثلثون
صل وسلم ربی دائما ابدا علیه اضعاف ما قد مر منتشرا

جمعیدر ص

لغت بیت اضعاف ضعف کلمه سنك مثل معناسنه
نته کم مرة بعد اخری مرورا یتدی انتشار لطوالنك
ضد یدر اعراب بیت ربی بر سبیل تنازع صل وسلم
قوللنك فاعلیدر دائما ربی دن حال لازمه اولمق
اوزره منصوبدر ابدا دوامی مؤکد ظرفیدر علیه نك
ضمیری نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلمه راجعدر
اضعاف نصب ایله صل وسلمك مفعول مطلقیدر
ما اسم موصولدر قد مرنك ضمیری بو قصیده ده
مذکور عدد صلاته عائددر معنای بیت
یا ربی نبی مختاره اوزرینه صلوات تامه و برکات عامه کی
انزال و اکا شرف و تعظیم و تکریم و عنایتکی زیاده
ایله بو قصیده ده مرور و منتشر اولان اضعاف
صلوات و سلام ایله صلوات و سلاملر انزال اینده
دائم ابدی اولدیغك حالده دیمکدر

البیت الثانی والثلثون ۳۱

ثم الصلوة على المختار ما طلعت
شمس النهار ومهما شعشع القمر

لغت بیت المختاردن مراد نبیمز صلی الله تعالی علیه وسلمدر
جرم شمس ارضك یوز یتمش مثلیدر و دبعی و ثمنیدر

منطقه

ومنطقهٔ بروج سمتنه تحرك ایدر وشمس و زهره
و عطارد تقریبا برسنه ده دوراید معلوم
بیوریلدو که انوار کواکب قمر ایچون ذاتیة الاجرامدر
زیرا قمر اسوددر ونوری شمسدندر وقت اجتماعده
جهت ظلمانی اهل ارضه مواجهه در و جهت نوری
شمسه مواجهه در نور و ظلمتك میاننی فصل ایدن
دائرهٔ ضوء مرئی وغیر مرئی اولان دائرهٔ رؤیت اوزرینه
منطبقه در نه زمان شمس و قمر بربرندن تجاوز
ایدرسه دائرتین ایله تقاطع ایدوب هلال ظاهر
اولور و دائرتینك انفراجی قدر دائرتین تنطابق
ایتدیکی وقته دك نوری زیاده اولور و بدر مرئی
اولور و بر منوال سابق دائرتینك تنطابقی تحقق
و محاق حاصل اولنجیه دك نوری زیاده و نقصان
قبول ایدر و دورانی یکرمی یدی کونده و ثلث کونده در
نته کم موضعنده بیان اولندی اعراب بیت
الصلوة مبتدادر علی المختار متعلق مقدر ایله بیله
خبریدر ما مصدریه در شمس طلعت فعلنك
فاعلیدر و شمسك نهاره اضافتی اضافت لامیه در
و جمله سی طلعت جمله سی اوزرینه معطوفدر معنای بیت

صكره صلوات جميع خلايق اوزرينه مختار اولان
رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمه نازله در طلوع شمس
وشعشعهٔ قمر دائم اولدقجه يعنی بونلرك دوامی
الى يوم القيام اولديغنه ريب وشبهه يوقدر وصلاتی
طلوع شمس وشعشعهٔ قمره تعلقی ودوامدن كنايه در
وبو بيت نقدا خبريه ايسه لكن معنی انشائيه در
فاضل حادمی ديديكه بو بيتك خاتمه نك فاتحه يه
مناسبتنه رعايت وارددر زيرا ايكيسنك صلوات
ايله در سورهٔ صادك فاتحه وخاتمه سی كبی كه ذكر ايله
بدأ وختم ايلدی وبونده براعت مقطع وحسن مقطع
استنباطی بعيد دكلدر زيرا بونده انتهاء كلامی اشعار
وارد لكن بعض شرحده احتمال اقرب ناظم قدس سره نك
اولمق اوزره ابيات مشروحه بولنمغين مترجم
فقير دخی تيمنا شرح ايلدم البيت الثاني والثلثون

ثم الرضى عن ابى بكر خليفته ٣٢
من قام من بعده للدين ينتصر

لغت بيت الرضى قصر ايله در اعراب بيت الرضى
مبتدا در عن ابى بكر متعلقيله برابر خبريدر خليفته
ابى بكرك عطف بيانيدر وضميری مختاره راجعدر

من موصول صله سيله ابوبكره راجع اولان مبتدأ
محذوفك خبريدر وظرفه متصل ضمير مجرور يعنی مختاره
صلى الله تعالى عليه وسلمه راجعدر وللدين قولنك
مقدم ومؤخره تعلقی جائزدر وينتصر جمله سی موصوله
راجع قام ده اولان ضمير مستتردن حالدر معنای بيت
صكره رضاء الله خليفهٔ رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم اولان ابوبكردن اولسونكه رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلمدن صكره مدت خلافتنده
دينی نصرت ايچون قائم اولدی وبو بيت نقدا خبر
صورتنده ايسه لكن موقع دعاده اولديغندن انشا
معناسنده در ابيات آتيه ده بونك كبيدر معلوم
اوله كه ابوبكر صديق رضى الله عنهك خلافتی
اجتماع صحابه ايله در زيرا صحابه حبيب متعالك دار
ارتحالنده بنی ساعده نك سقيفه سنده اجتماع
ايدوب بعد المشاوره والمنازعه رأيلری ابوبكر رضى الله
عنهك خلافتنده اولوب اوزرينه اجماع ايتديلر
وعلى رضى الله عنه بعد التوقف رؤس اشهاد اوزره
متابعه ايلدی وخلافتنده اثار كثيره وارددر اثاردن
كثيره دن بری رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمدن

روایت اولناندرکه دارِ بقایه رحلتلری کونی علی بن
ابی طالب وابن عباس دعوت واوزرلرینه اتکا
بیوروب مسجد شریفه چیقدیلر ایکی رجل
سعادتلری رضی خط ایدرایدی یوم اثنین ده
صلاة فجرك ایکی رکعتنی ناس ایله قیلوب مبارك
وجه پرنورلرین اصحابنه دوندروب یا معاشر
المسلمین انتم فی وداع الله تعالی وان ابابکر خلیفتی
من بعدی علیکم بتقوی الله دیو بیوردیلر
تفصیلی سیردن طلب اولنه البیت الرابع والثلثون

كذا ابی حفصٍ الفاروقِ صاحبِه
مَنْ قولُهُ الفصْلُ فی احكامِهِ عُمَرُ

لغت بیت ابو حفص امیر المؤمنین عمر رضی الله عنهك
کنیه سیدر فاروق لقبیدر حق ایله باطلی فرق
ایتدیکندن تلقیب اولنمشدر احکامدن مراد خلق وفتح
وقتنده کندویه کلان دعاوی یه متعلقه احکامدر
فصل فاصل معناسنه اعراب بیت الفاروق
ابی حفص قولنك صفتیدر صاحبه صفت بعد صفتدر
وضمیر نبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلمه راجعدر
من موصولدر قوله مبتدادر وضمیر موصوله عائددر

الفصل خبریدر وجمله موصولك صله سیدر
وموصول صله سیله بیله مبتداء محذوفك خبریدر
وبوده ابو حفصه راجع ضمیردر فی احکامه الفصل به
متعلقدر واحکامه ده اولان ضمیر یا ابی حفصه
یا الله تعالی یه یا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمه
راجعدر وممکندرکه جار الفاروق قولنه متعلق واله
وعمر ابو حفص قولنك عطف بیانیدر معنای بیت
ابو بکر الصدیق کبی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه مصاحب وملازم
اولوب بین الحق والباطل فاروق اولان ابو حفصدن
الله تعالی نك رضاسی اولیجیدر وبوحین خلافتنده
کندویه کلان دعاوی یه متعلقه احکامنده اکثر
قولی حق ایله باطلك بینی فاصلدر یاخود احکام الهیده
یاخود احکام رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمده
یاخود کندی احکامنده دیمکدر مجموعی بیته مساسدر

عمر ایله مسمی شغول اولاندر صح

البیت الخامس والثلثون

وجدٌ لعثمانَ ذی النورینِ من كملتْ
لهُ المحاسنُ فی الدارینِ والظفَرُ

لغت بیت جد جادَ یجودُ دن امردر جود کرم واحسان
معناسنه ذی النورین عثمان رضی الله عنهك لقبیدر

رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك ایکی کریمهٔ
محترمه لرینی عصرین ده تزوّج ایتدیکندن تلقیب
اولنمشدر محاسن علی خلاف القیاس حسن کلمه سنك
جمعیدر وبونکله مراد خصائل حمیده وفضائل
ممدوحه وشمائل حسنه در ظفر مطالب دارینه
نیل ودارینده قورقدقلرندن امن وفوزدر
اعراب بیت ذی النورین عثمان رضی الله تعالی
عنهنك صفتیدر من موصولدر له ده اولدن
لام جارّه کملت قولنه متعلّقدر وضمیر مجرور
موصوله عائددر المحاسن رفع ایله کملت قولنك
فاعلیدر وجمله موصولك صفتیدر وموصول
صله سیله بیله مبتداء محذوفك خبریدر توده عثمان
رضی الله تعالی یه راجع ضمیردر فی الدارین کملت
قولنه متعلّقدر والظفر رفع ایله المحاسن اوزرینه
معطوفدر معنای بیت ذی النورین ایله ملقّب
عثمان رضی الله تعالی عنه یه احسان واکرام ایله وبو
اویله ذاتدرکه آنك شمائل حسنه مرضیّه سی ودنیویه
واخرویه مطالب ومقاصده نیل وصولی ودارینده
خوف ایتدیکندن امن وفوزی کامله اولدی

البیت

البیت السادس والثلثون

كَذا عَلِيٌّ مَعَ اِبْنَيْهِ وَاُمِّهِما
اَهْلُ الْعَباءِ كَما قَدْ جاءَنا الْخَبَرُ

لغت بیت عباء مد ایله اکسیه دن بر نوعدر
اعراب بیت اهل العباء رفع ایله مبتدأ محذوفك
خبریدر ومحذوف اهل عبایه راجع اولان ضمیردر
معنای بیت ینه ابوبکر رضی الله تعالی عنه کبی
علی رضی الله تعالی عنه دن وولدا رجمندلری
نور دوچشم اهل یقین وقرّهٔ عیون اصحاب دین
حسن وحسین وبونلرك والدهٔ عزیزه لری فاطمه
رضی الله تعالی عنهمله بیله الله تعالینك رضاسی
اولیجیدر بونلر اهل عبادر زیرا نبیّ محترم صلی الله
تعالی علیه وسلم بونلری عباء سعادتلری تحتنه درج
وادخال بیوروب هذا آلی بیوردیلرنته کیم بونکله خبر
بزه کلدی

البیت السابع والثلثون

سَعْدٌ سَعِيدُ بْنُ عَوْفٍ طَلْحَةُ وَاَبُو
عُبَيْدَةٍ وَزُبَيْرٌ سادَةٌ غُرَرُ

لغت بیت سادة سیّد کلمه سنك جمعیدر شریف
وعظیم معناسنه اصلی سیّدة یا متحرك ماقبلی مفتوح

ایلدرم

اولدیغندن یا الفه قلب اولندی اعراب بیت

سعید جر ایله ما قبلنه معطوفدر وکذلک خذ فی

محافظة وزن ایچوندر سعید وزن ایچون حذف عاطف

ایله در طلحة ده بونک کبیدر سادة مبتدا محذوفک مذکورنه

خبریدر و محذوف مذکوره راجع اولان ضمیردر

غرر خبر بعد خبردر وجمله سی محلا مجرور مذکوره نک

صفتیدر معنای بیت خلفاء اربعه کبی الله تعالینک

عند الله وعند الناس ساداتی وشرفا اولان سعد بن

ابی وقاص وسعید بن عوف وطلحة بن عبد الله

وابو عبیدة بن الجراح وزبیر بن العوام دن اولنجیدر

وبونلر خلفاء اربعه ایله بیله عشرهٔ مبشره

بالجنه در البیت السابع والثلثون

والآل والصحب والاتباع قاطبة
ما جن لیل الدیاجی اوبدا السحر

لغت بیت آل شخصک اهلی یعنی اصحاب قرابتیدر

واهل بیت وعیالنه واتباعنه ده اطلاق اولنور

آل مشهوره کوره بنو هاشمدر بعضیلر بنو المطلبدر

دیمش بعضیلر دین محمدی یه تابع اولانک جمله سیدر

دیمش وبو محقق ازهرینک مختاریدر صحب صاحبک

جمعیدر

جمعیدر رکب راکب کبی یاخود لفظندن واحدی

اولمیان اسم جمعدر ومفردی یرینه صاحب یا صحابی

دینلور وبوده صحابه یه منسوبدر وصحابه صحبته

صحبة قولنک مصدریدر وصحبه دینلور انکله معاشرت

ایتدی دیمکدر اتباع تابع لفظنک جمعیدر تبع زید

عمروا دینلور آنک خلفنده یورودی یاخود انکله مرور

ایتدی یعنی انکله بیله کچدی المصلی تبع لامامه والناس

تبع له دینلور بو یله اولنجه واحد وجمع اولور واتباع

اوزره جمعی جائزدر سبب واسباب کبی واتباع آلدن

اعمدر زیرا آل ایله قرابت اراده اولنورسه وصحبدن

دخی اعمدر بو یله اولنجه الی یوم القیام هر مؤمنه

شامل اولور قاطبة قطب بین عینیه قطبا دن مأخوذدر

جمع ایتدی دیمکدر جاء الناس قاطبة دینلور جمیعا

معناسنه جن ستر معناسنه دیاجی داجینک جمعیدر

لیل مظلم معناسنه ولیل مطلق لیل معنیدن اعمدر

دجی اللیل دجوا دینلور قرانلق اولدی دیمکدر دیاجی اللیل

لیلک ظلمتی معناسنه کذا فی القاموس بدا ظاهر اولدی

دیمکدر سحر فتحتین ایله صبحک قبلیدر قاموسده

صبحک ما قبلیدر دیدی وشیخک شیخی علامه نابلسینک

مذکورنه

رضاسی

نسخه سنده مصراع ثانى برينه واختم بخير لنا
اذ ينتهى العمر واقع اولمشدر واختم ختم فصيله به
اشارتدر خير شرك ضديدر جمعى خيور وخيار در
بحر وبحور وبحار كبى كذا فى المصباح اذ حين معناسنه
ابن هشام ديمشكه اذ زمان مستقبلك اسميدر
الله تعالينك فسوف يعلمون اذ الاغلال فى اعناقهم
قول شريفنده اولديغى كبى زيرا يعلمون اوزرينه
حرف تنفيس دخولندن لفظا ومعنى مستقبلدر وبو بورده
اذده عمل اولنور عمر بورده ضمتين ايله درقاموسده
عمر فتح وضم وضمتين ايله حيات معناسنه در
جمعى اعمار در اعراب بيت والال نصب ايله
مفعول معه در تقديرى يا رب صل وسلم عليه
صلى الله تعالى عليه وسلم مع الال ديمكدر
جاء زيد وعمرا كبى مع عمرو ديمكدر پس واو
معيت ايچوندر وجارى اعاده سز عليه قولنده اولان
ضمير مجروره عطف ايله جرى جائز دكلدر الله تعالينك
وكذلك يوحى اليك والى الذين من قبلك قول شريفى
كبى كه جار اولان الى يى اعاده بيوردى دخى رب
اغفر لى ولوالدى ولمن دخل بيتى قول شريفنده لامى

اعاده

اعاده بيوردقلرى كبى وعلى تقديريله الى جرده جائز
اولور تقديرى وعلى الال ديمك اولور ومعيتله
نصبى تقديم ايلدك زيرا بورده بونك حكمتى
يا نبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلمه تبعيت
طريقيله آلك اوزرينه صلواتى اظهاردر ياخود
شيعه و روافضى رد ايچوندر زيرا آل اوزرينه صلواتى
استقلال ايچون على يى اعاده ايدرلر زيرا زعملرنده
آلى تفضيل ايدرلر پس آلك بزم قتمزده معناسى
نبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلمه بالتبعيه رجوع
ايدنلردر وفضيلتلرى نبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلمك
فضيلتى سببيله در والصحب نصب ايله الال اوزرينه
عطف اولنور وبو ال قول اخيره كوره تخصيص بعد التعميمدر
اما قول اوله كوره تعميم بعد التخصيصدر والاتباع
نصب ايله ماقبلنه معطوفدر قاطبة نصب ايله
آل وما بعدندن حالدر ماجن ده ما مصدريه در
جن فعل ماضيدر ليل فاعليدر وليل قولى الديجى يه
عامك خاصه اضافتيله معنا قدر السحر رفع ايله
بدانك فاعليدر وجمله سى جن اوزرينه معطوفدر
اما علامه نابلسى نك نسخه سنك اعرابى واختم

نعل دعا اولوب صل اوزرینه معطوفدر بخیر
اختم قولنه متعلقدر وضمیر جمع متکلم وجمیع مسلمینه
راجعدر العمر رفع ایله بنتهی نك فاعلیدر
معنای بیت خلفاء اربعه وبقیه عشرهٔ
مبشره کبی الله تعالی نك رضاسی جمیع ال وصحب
واتباعندن اولیجیدر قرانلق کیجه قرانلندقجه
ووقت سحر ظاهر اولدقجه وبوما تعاقب اللیل والنهار
قولنك نظریدر پس بو نسخه یه کوره بیت خلفاء
اربعه وآل العباء وبقیه عشرهٔ مبشره نك حقنده
نظم اولنان ابیات مربوط ومعطوفدر اما علامهٔ
نابلسی نك نسخه سنه کوره بیت اوتوز برنجی بیته
مربوطدر زیرا نابلسی نك نسخه سنده حقلرنده
معموله اولان ابیات موجود دکلدر ونسخه سنه کوره
معنا دیمك اولورکه یارب نبی مختار اوزرینه آل
وصحبیله بیله صلوات وسلام ایله یاخود یارب
ال وصحب واتباعك جمیعسنه صلوات وسلام ایله
وخیر ایله یعنی حسن خاتمه یعنی کلمهٔ توحیدی
تکلم ایله بز معاشر مسلمینی حیاتك نهایت وختامی
وقتنده ختم ایله آمین یا حی یا قیوم بجاه نبیك الامین

تم

تم هذا الشرح الترکی اللطیف والمترجم الشریف
علی یدی مترجمه الفقیر الی ربه القوی المتین
مصطفی کشهیر بعصام الدین عصمه الله تعالی
مع اولاده عن کل عیب وشین
فی کل ان وحین فی صبح الیوم
السادس من رجب المرجب
سنه اربع وتسعین
ومائه والف
م